

Obsah

1 Úvod	3
2 Rešerše literatury	4
2.1 Knižní publikace	4
2.2 Legislativa	5
3 Charakteristika jednotek Integrovaného záchranného systému (IZS)	7
3.1 Základní jednotky IZS.....	7
3.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky	8
3.1.2 Policie České republiky	8
3.1.3 Zdravotnická záchranná služba	9
3.2 Ostatní jednotky IZS	9
4 Způsob komunikace základních jednotek IZS s médii	11
4.1 Komunikace HZS ČR s médii	11
4.1.1 Poskytování informací sdělovacím prostředkům	12
4.1.2 Poskytování informací veřejnosti	13
4.1.3 Práce se sdělovacími prostředky při zásahu	13
4.2 Komunikace Policie ČR s médii	14
4.2.1 Denní servis	14
4.2.2 Další spolupráce policie s médii	15
4.2.3 Preventivně-vzdělávací činnost Policie ČR	16
4.2.4 Součinnost P ČR s ostatními složkami IZS	17
4.3 Komunikace ZZS ČR s médii	17
4.3.1 Součinnost ZČR ČR s ostatními složkami IZS	18
5 Způsob zpracování poskytnutých informací	19
5.1 Způsob získání informací	19
5.1.1 Informace od Policie ČR	21
5.1.2 Informace od HZS ČR	22
5.1.3 Kontakty se zdravotníky a zpracování jejich denních servisů	23

5.2 Způsob zpracování zpráv	23
5.3 Postoj Orlického deníku k preventivně-vzdělávacím akcím	25
6 Rozdíl práce bulvárního a seriózního tisku	26
6.1 Negativní zkušenosti IZS s médii	27
7 Návrh na způsob komunikace IZS a médií	29
7.1 Možné chyby při komunikaci	29
7.2 Plán komunikace s veřejností a komunikačními prostředky	29
7.3 Návrh na způsob podávání informací	30
8 Závěr	33
9 Seznam literatury	34
9.1 Literární publikace	34
9.2 Časopisy a sborníky	34
9.3 Legislativa	35
9.4 Ostatní	36
10 Seznam zkratk	37
Příloha 1: Schéma HZS České republiky	38
Příloha 2: Schéma Policie České republiky	39
Příloha 3: Černá kronika 1	40
Příloha 4: Černá kronika 2	41
Příloha 5: Kauza o skladu nebezpečných látek ve Chvaleticích, část 1	42
Kauza o skladu nebezpečných látek ve Chvaleticích, část 2	43
Kauza o skladu nebezpečných látek ve Chvaleticích, část 3	44
Příloha 6: Tisková zpráva HZS Pardubického kraje	45
Příloha 7: Tisková zpráva HSZ Pardubického kraje – prevence	46
Příloha 8: Tisková zpráva HZS Pardubického kraje s fotomateriálem	47

1 Úvod

Ne nadarmo se o novinářích říká, že jsou tak zvanou sedmou velmocí. V současném světě, který staví na komunikaci, jsou média a potažmo tedy i novináři nedílnou součástí veškerého dění. Přinášejí aktuálně více či méně zaručené zprávy ze světa i domova. Zatímco některé osoby a instituce s médii spolupracují, jiné nikoliv.

Občané si přejí být informováni nejen o aktuálních událostech, které se staly, ale také o možných rizicích, jež jim hrozí, nebo o preventivních opatřeních, která je třeba udělat, aby se nestala žádná mimořádná situace, popřípadě aby dopad jejich negativních účinků byl co nejmenší. Obyvatelstvo má podle Listiny základních práv a svobod [20] právo na informace, včetně toho být informováno o tom, co se stalo, co bude následovat a co by se mělo dělat v případě, že bude ohroženo jeho zdraví, život či majetek.

Podle Bohuslava Martínka [12] je právo veřejnosti na informace spojeno se dvěma podmínkami: s důvěrou v úřady, zásahové jednotky a další tzv. krizový management a s jejich spolehlivostí. V obou případech zde sehrávají významnou roli právě média, která mohou ovlivnit pohled veřejnosti na oba zmíněné faktory.

Úspěšnost informací je zaručena, pokud jsou rychlé a srozumitelné běžnému čtenáři. Tištěná média, tedy noviny, mají v tomto jednu velkou nevýhodu. Na rozdíl od televizního a rozhlasového vysílání nebo zpravodajství na internetu přinášejí informace nejméně s několikahodinovým zpožděním (častěji se zpožděním jednoho dne). Přesto si dovoluji tvrdit, že se dostanou k nejširšímu spektru recipientů [16].

Cílem bakalářské práce je analyzovat způsob komunikace základních jednotek Integrovaného záchranného systému s tištěnými médii, která jsou jakýmsi prostředníkem mezi IZS a veřejností. Zároveň nastíním základní pravidla toho, jak by komunikace IZS a médii měla vypadat. Poukáži také na rozdíly mezi seriózním a bulvárním tiskem.

Tato problematika mě zajímá proto, že již čtyři roky pracuji jako redaktorka v Orlickém deníku, který je jednou ze 73 lokálních redakcí celostátního periodika, jež od 18. září 2006 nese název Deník (bývalé Deníky Bohemia a Deníky Moravia) a vydává ho společnost Vltava – Labe – Press.

2 Rešerše literatury

2.1 Knižní publikace

BURTON, G. a JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001.

Kniha pojednává o důvodech, proč studovat média, ukazuje základní aspekty tohoto studia, vypočítává poznatky o zdrojích komunikace, věnuje se zpravodajství, reklamě a zaměřuje se na mediální publikum [4].

Kolektiv autorů. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. 1. vyd. Ostrava: SPBI, 2006.

Jednotliví autoři řeší ve sborníku problematiku ochrany obyvatelstva, zejména veřejnou informovanost nebo krizovou komunikaci [6-16].

ŠENOVSÝ, M., ADAMEC, V. a HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 40, 2005.

Publikace popisuje základy koordinace záchranných a likvidačních prací v České republice, kterým se říká Integrovaný záchranný systém. Text se rovněž zabývá činností informačních a operačních středisek ISZ, jejich rozmístěním a činností ve vztahu k základním i ostatním složkám IZS. Popsán je i systém havarijního plánování a jeho vztah k IZS [1].

ŠENOVSÝ, M. a ADAMEC, V. *Právní rámec krizového managementu*. 1. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 39, 2005.

Publikace seznamuje příslušníky a pracovníky služeb zařazených do Integrovaného záchranného systému s právním rámcem vymezujícím oblast krizového řízení. V publikaci jsou popsány i vzájemné vazby mezi jednotlivými orgány krizového řízení. Závěr publikace je věnován hospodářským opatřením pro krizové stavy [2].

ŠENOVSÝ, M. a ADAMEC, V. *Základy krizového managementu*. 2. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 28, 2004.

Publikace pojednává o základech krizového řízení, plánování a organizací činností, komunikací, výběrem a přípravou pracovníků zejména v oblasti záchranných služeb a při řešení mimořádných a krizových situací [3].

2.2 Legislativa

Při informování veřejnosti musejí příslušníci základních jednotek integrovaného záchranného systému dodržovat určitá pravidla, která jsou zakotvena i v legislativě. Také novináři jsou ve své práci, byť nepatrně, omezeni. Na druhou stranu mají také oni svá práva, některá z nich jim zajišťuje například zákon 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím [22].

Níže jsou vypsány základní prvky legislativy, které se dotýkají práce složek IZS a žurnalistů.

Ústavní zákon 2/1993 Sb., Listina základní práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky [20].

Zákon 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.

Zákon upravuje ochranu utajovaných skutečností a bezpečnostní způsobilost fyzických osob [21].

Zákon 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Zákon upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím a stanoví základní podmínky, za nichž jsou informace poskytovány [22].

Zákon 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

Tento zákon upravuje některá práva a povinnosti vydavatelů a dalších fyzických a právnických osob v souvislosti s vydáváním periodického tisku [23].

Zákon 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Zákon upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje předání osobních údajů do jiných států v souladu s naplněním práva každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí [24].

Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru a změně některých zákonů.

Tento zákon popisuje složení jednotek HZS a jejich povinnosti [25].

Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (krizové stavy) [26].

Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení [27].

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky 429/2003 Sb. [28].

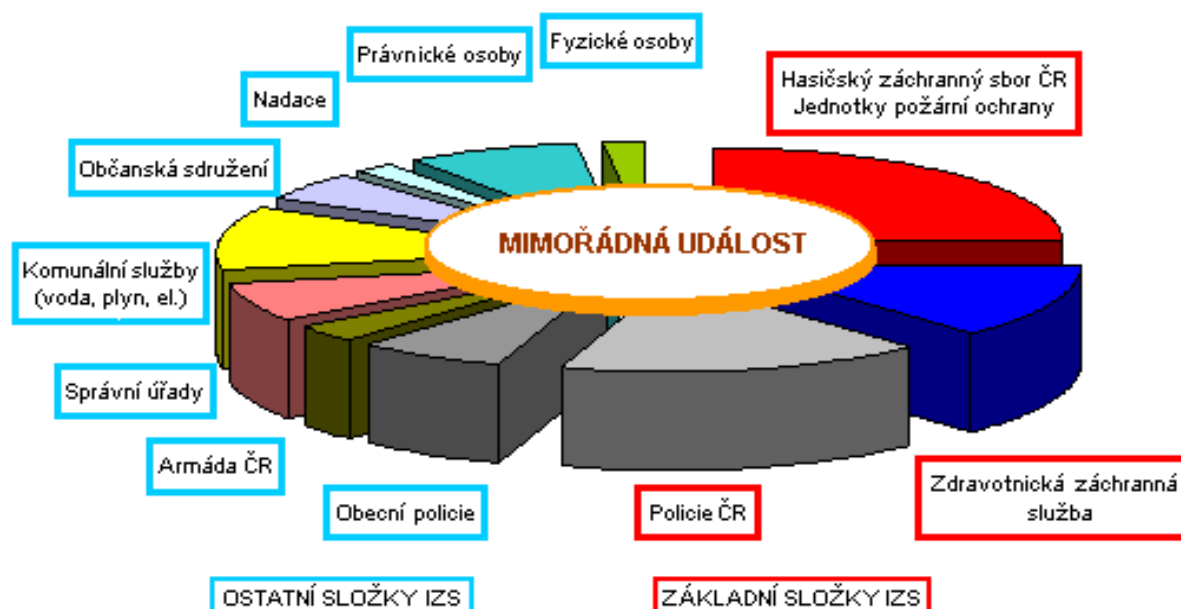
3 Charakteristika jednotek Integrovaného záchranného systému (IZS)

Zákon [26] popisuje integrovaný záchranný systém jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Složky IZS se dělí na dvě hlavní části: základní a ostatní složky (Graf č. 1), které spolupracují právě při záchranných a likvidačních pracích.

3.1 Základní složky IZS

Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany v plošném pokrytí území kraje, dále Policie České republiky a Zdravotnická záchranná služba.

Při své činnosti tyto složky postupují podle předpisů, kterými byly zřízeny, mají na starosti zejména nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Proto rozmisťují své síly a prostředky po celém území republiky [1].

Graf č. 1: Složky IZS [cit. 15. června 2006] dostupné na <http://www.mvcr.cz>

3.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR) je podle zákona [25] organizační složkou státu, jež má za úkol chránit životy a zdraví obyvatel, jejich majetek před požáry a poskytnout pomoc při mimořádných událostech. Při tom spolupracuje se správními úřady, dalšími státními orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty.

HZS ČR je tvořen jednak generálním ředitelstvím, které je součástí ministerstva vnitra, jednak hasičskými záchrannými sbory čtrnácti krajů [Příloha 1].

Součástí systému požární ochrany jsou v České republice kromě HZS ČR i jednotky požární ochrany, kam spadají kromě jednotek HZS kraje také:

- a) jednotky HZS podniku;
- b) jednotky sboru dobrovolných hasičů obce;
- c) jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku;
- d) vojenské hasičské jednotky [1].

3.1.2 Policie České republiky

Neméně důležitou složkou IZS je Policie České republiky (dále jen P ČR), která je stanovena jako ozbrojený bezpečnostní sbor, jenž zajišťuje vnitřní pořádek a bezpečnost v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a dalšími právními předpisy. Při plnění svých úkolů může P ČR spolupracovat s jinými mezinárodními organizacemi a policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států.

Nadřízeným orgánem Policie České republiky je ministerstvo vnitra, které úkoluje policii prostřednictvím policejního prezidia, v jehož čele stojí policejní prezident jmenovaný, případně odvolávaný ministrem vnitra se souhlasem vlády České republiky.

Co se týká organizace, má Policie České republiky několik částí [Příloha 2]:

- a) policejní prezidium;
- b) útvary s celorepublikovou působností;
- c) útvary s územně vymezenou působností;
- d) Ředitelství služby železniční policie.

V rámci jednotlivých útvarů pak mohou působit tyto služby: pořádková policie, kriminální policie, dopravní policie, služba správních činností, ochranná služba, policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti, pohraniční a cizinecká policie, služba rychlého nasazení, železniční policie a letecká služba [1].

3.1.3 Zdravotnická záchranná služba

Třetí základní složkou integrovaného systému je zdravotnická záchranná služba (dále ZZS), která je stanovena vyhláškou ministerstva zdravotnictví [29] a má za úkol zajistit systém poskytující přednemocniční neodkladnou péči, a to na místě vzniku náhlého ohrožení života nebo zdraví a během přepravy postižených do zdravotnického zařízení.

Systém ZZS je koncipován především na principu plošného pokrytí celého území České republiky do patnácti minut. Nadstavbou je tak zvaná medicína katastrof: soubor organizačních, technických a personálních opatření, která umožňují soustředit možnosti zdravotnictví na likvidaci následků mimořádných událostí.

Systém zařízení a pracovišť ZZS tvoří územní a okresní střediska záchranné služby. Vnitřně se ZZS člení na:

- a) operační středisko, které přijímá tísňové volání k poskytnutí pomoci; podle stupně naléhavosti vysílá jednotlivé výjezdové skupiny; řídí nasazení letecké záchranné služby a organizuje ve spádové oblasti sekundární výkony, dopravu nemocných a raněných v podmínkách přednemocniční neodkladné péče ze zahraničí do České republiky a tak dále;
- b) výjezdové skupiny, které mají trojí charakter: skupiny rychlé zdravotnické pomoci (RZP), skupiny rychlé lékařské pomoci (RLP) a skupiny letecké záchranné služby (LZS) [1].

3.2 Ostatní složky IZS

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému se rozumí složky, které lze sekundárně také využít k záchranným a likvidačním pracím, a to na základě uzavření dohody o plánované pomoci na vyžádání [26]. Do této skupiny patří:

- a) Armáda České republiky;
- b) ozbrojené bezpečnostní sbory (s výjimkou Policie České republiky);
- c) ostatní záchranné sbory (s výjimkou hasičů);
- d) orgány ochrany veřejného zdraví (například hygiena);
- e) havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (energetici, vodovody a kanalizace, ...);
- f) zařízení civilní ochrany;
- g) neziskové organizace a sdružení občanů (Český červený kříž, nadace a další charitativní organizace).

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče.

Vzhledem k tomu, že zpracování analýzy komunikace ostatních složek IZS s médii by vyžadovalo rozsáhlejší pojednání, rozhodla jsem se ho do své práce nezařadit.

4 Způsob komunikace základních jednotek IZS s médii

Při analýze způsobu komunikace základních jednotek IZS s médii jsem se zaměřila především na to, zda mají jednotlivé složky interní nařízení, která by jim deklarovala, jakým způsobem mají novinářům poskytovat informace, popřípadě jakou formou, a kteří zaměstnanci jsou tímto úkolem nebo povinností pověřeni.

Kromě tradičních tiskových konferencí mají novináři v dnešní společnosti i další možnosti, jako telefon, elektronickou poštu a především internet. K účelu získávání informací tak nejčastěji slouží oficiální webové stránky ministerstva vnitra [36], na kterých jsou uveřejňovány aktuální informace poskytované tiskovými mluvčími P ČR nebo HZS ČR jednotlivých krajů.

Dalšími zdroji novinářů jsou také sami hasiči, policisté nebo zdravotníci, kteří často poskytují aktuální informace o dění, tak zvaná echa.

4.1 Komunikace HZS ČR s médii

Na základě „Pokynu generálního ředitele hasičského záchranného sboru a náměstka ministerstva vnitra“ byl v roce 2005 vydán „Pokyn ředitele HSZ“, kterým se stanoví postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti. Blíže jsem se seznámila s interním pokynem určeným pro HZS Pardubického kraje, jenž byl zařazen do „Sbírký interních aktů řízení ředitele HZS Pardubického kraje“ [32]. Vzhledem k tomu, že tento pokyn obdržely zcela jistě i HZS dalších krajů, dovolím si závěry z tohoto dokumentu zobecnit.

V úvodním ustanovení tohoto dokumentu je jasně řečeno, že HZS poskytuje sdělovacím prostředkům a veřejnosti informace vyplývající z působnosti HZS daného kraje, s výjimkou těch, které podléhají utajení nebo je nelze v zájmu zaměstnavatele sdělit jiným osobám. Zaměstnanci, kteří poskytnou informace, nesou za jejich obsah a formu plnou zodpovědnost.

Nejčastěji se informace, jak už jsem se zmínila v úvodu kapitoly, poskytují těmito způsoby:

- ústním sdělením, telefonicky nebo písemně;
- prostřednictvím webové stránky HZS daného kraje nebo prostřednictvím elektronické pošty;
- na tiskových konferencích;
- přímým vystoupením oprávněných zaměstnanců v rozhlase nebo v televizi;

- tištěnou formou – časopisy, publikacemi, letáky, brožurami a podobně.

4.1.1 Poskytování informací sdělovacím prostředkům

Podle Pokynu [32] mohou informace sdělovacím prostředkům poskytovat náměstci krajského ředitele, ředitel kanceláře krajského ředitele a ředitelé územních odborů, a to ke všem otázkám, jež se týkají jimi řízených úseků. Současně o informacích, které poskytnou nebo již poskytl, informují tiskovou mluvčí, jež je další povolanou osobou ve styku s médii.

Tiskový mluvčí má kompetenci vyjadřovat se ke všem otázkám z oblasti působnosti HZS kraje. Navíc odpovídá za zpracování odpovědí na dotazy sdělovacích prostředků, a proto může vyžadovat od ostatních zaměstnanců potřebné informace. Tiskový mluvčí navíc také zodpovídá za zveřejnění a správnost informací na webových stránkách a jejich aktuálnost a koordinuje zpracování informací od věcně příslušných úseků.

Úkoly tiskových mluvčí by se tedy daly shrnout do těchto bodů:

- aktivně poskytuje informace sdělovacím prostředkům a veřejnosti [Příloha 6], zpracovává odpovědi na jejich dotazy;
- připravuje a vede tiskové konference krajského ředitele;
- zpracovává a vydává tiskové zprávy se stanoviskem kraje;
- zprostředkovává rozhovory a zpracovává písemné odpovědi krajského ředitele, náměstků nebo ředitele kanceláře na dotazy sdělovacích prostředků;
- zveřejňuje informace na internetu;
- připravuje a upravuje články k otištění;
- vyhledává možnosti k vystoupení oprávněných zaměstnanců k aktuální tematice, zejména v regionálním vysílání rozhlasu nebo televize;
- zpracovává roční plán akcí pro prezentaci v médiích a jeho aktualizaci;
- zajišťuje propagaci výsledků činnosti HZS daného kraje ve sdělovacích prostředcích a na veřejnosti;
- zajišťuje propagaci preventivně-výchovné činnosti [Příloha 7];
- poskytuje informace o závažných událostech mluvčímu generálního ředitelství.

Pokud s tím souhlasí krajský ředitel, náměstek nebo ředitel kanceláře HZS, pak mohou informovat sdělovací prostředky také ostatní zaměstnanci HZS daného kraje, ale opět je třeba, aby o tom informovali tiskovou mluvčí.

Při mimořádných událostech mají vedle výše zmíněných osob právo poskytovat

informace sdělovacím prostředkům bez předchozího souhlasu řídící důstojník, operační důstojník krajského OPIS nebo OPIS územního odboru, dále velitel zásahu nebo velitel jednotky HZS, která se zúčastnila zásahu, a zaměstnanec, jenž na místě požáru provádí zjišťování příčin vzniku požáru v rozsahu své působnosti.

4.1.2 Poskytování informací veřejnosti

Informace poskytované veřejnosti na pracovišti mají být poskytovány zpravidla při přímém jednání ústně, telefonicky nebo písemně s maximální odborností a objektivitou. Písemné žádosti, petice, podání a stížnosti přijímá spisovna, která je zaeviduje a předá k vyřízení určenému zaměstnanci [32].

4.1.3 Práce se sdělovacími prostředky při zásahu

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS České republiky vydalo v říjnu 2002 metodický list s názvem „Práce se sdělovacími prostředky při zásahu“. V něm jsou definovány úkoly a činnosti, které by měly vést k předání ověřených a objektivních informací novinářů a nemělo by se tedy stát, že by zástupcům sdělovacích prostředků potřebné informace chyběly. Metodický list [33] doporučuje například tyto následující postupy:

- reagovat včas, být aktivní vůči sdělovacím prostředkům;
- vymežit stanoviště pro informování sdělovacích prostředků;
- vyžadovat zřetelné označení zástupců sdělovacích prostředků na místě zásahu;
- předávat ověřené a objektivní informace – místo a druh události, počty a druhy nasazených sil a prostředků, počty evakuovaných, pohřešovaných, usmrcených osob, výši uchráněných hodnot;
- nepředávat informace výrobního nebo státního tajemství, příčiny události, pokud nejsou známy a vzniklých škod;
- při dlouhotrvajícím zásahu předávat informace v pravidelných intervalech;
- pokud to situace dovolí, umožnit prohlídku objektu nebo místa události;
- předávané informace lze doplnit fotomateriálem (kromě snímku mrtvých nebo zraněných) nebo videozáznamem [Příloha 8].

Při zásahu by měl velitel zásahu, popřípadě tiskový mluvčí uvážit, kde je vhodné předávat informace: zda přímo v místě zásahu nebo v jiném prostředí. Důležité také je nepředávat informace médiím zprostředkovaně přes prostředníka, ale hovořit přímo s novináři. Snáze se tak zamezí zkreslení informace nebo nepřesnostem.

Podle zákona [26] je navíc každý, kdo provozuje hromadně sdělovací prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti OPIS IZS neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce. V naléhavém veřejném zájmu je vydavatel povinen uveřejnit v periodickém tisku důležité a neodkladné oznámení státního orgánu a orgánu územní samosprávy, zejména je povinen uveřejnit rozhodnutí o nouzovém stavu, o stavu ohrožení státu nebo o válečném stavu. Toto oznámení musí být uveřejněno v nejbližším vydání periodického tisku následujícím po doručení textu vydavateli způsobem graficky jej zvýrazňujícím a odlišujícím od ostatního obsahu periodického tisku.

Velitel zásahu nebo osoba pověřená mohou také odmítnout novináře informovat v případě, že se jedná: o utajované skutečnosti nebo informace, jejichž zveřejnění by mohlo poškodit zájmy státu, společnosti nebo poškozeného, popřípadě jejichž zveřejnění je v rozporu se zásadami ochrany práv občanů nebo je v rozporu s etickými zásadami.

4.2 Komunikace Policie ČR s médii

Na rozdíl od HZS České republiky nemají policisté přesně deklarováno, kdo a jak má poskytovat informace médiím. K tomu, abych zjistila, jak tedy funguje spojení této organizace a tisku, kontaktovala jsem tiskovou mluvčí Policie České republiky v Ústí nad Orlicí Evu Sichrovou, s níž úzce spolupracuje například Orlický deník.

4.2.1 Denní servis

Prvořadou náplní práce tiskového mluvčího je připravování denních servisů, tedy tzv. „svodek“, což jsou souhrny policejních zásahů za daný časový údaj, nejčastěji den. Tento dokument se vytváří podle určitého klíče, který rozhoduje, jaké události různého charakteru jsou do něho zařazeny. Přesto je asi v devadesáti procentech na uvážení tiskového mluvčího daného obvodu, jaké informace ve „svodce“ uvede.

Tiskový mluvčí si do svodky vybírá ze soupisu událostí z předchozího dne, který připraví důstojník na operačním oddělení. Pokud v jednotlivých zprávách o případech nejsou dostatečné informace, úkolem tiskové mluvčí je kontaktovat jednotlivá oddělení policie a zprávu o tyto informace doplnit.

Ve „svodce“ by se neměly objevovat případy, jejichž zveřejnění by mohlo ovlivnit chování pachatele nebo svědků. Tiskový mluvčí také nesmí poskytovat informace o trestném

činu, který spáchala osoba mladistvá nebo nezletilá. Pokud je ovšem mladistvý osobou postiženou, například v případě týrání, případ zveřejněn být může. Rozsah a forma „svodky“ je na tiskovém mluvčí. Denní servis před jeho zveřejněním tiskový mluvčí poskytuje ke schválení řediteli policejního obvodu.

Pokud chce zástupce sdělovacích prostředků informace k závažnému trestnému činu, k případu se vždy vyjadřuje osoba určená v rámci šetření. Bývá to buď velitel vyšetřovací skupiny, tiskový mluvčí nebo ředitel obvodního oddělení. Není tedy striktně dáno, že by styk s veřejností nebo s médií zajišťoval pouze jeden člověk. Může to být každý řadový policista v rámci své kompetence, častěji ale odkazuje média na tiskového mluvčího.

4.2.2 Další spolupráce policie s médii

V případě, že policie vyhlašuje pátrací akci, činí to také prostřednictvím médií. Stejný postup je uplatňován také u policejních akcí, u nichž je třeba přímý styk s veřejností. Jako konkrétní případ uvedla Eva Sichrová několik let starý případ vraždy malé holčičky v České Třebové, při kterém jezdila po městě a jeho okolí ve voze s tlampačem a vyzývala obyvatele, aby se dostavili na obvodní oddělení policie, pokud mohou pomoci při pátrání.

Pokud se zástupci sdělovacích prostředků objeví na místě trestného činu, aby zde získali informace a pořídili obrazový materiál, je úkolem tiskové mluvčí žurnalisty korigovat, dbát na to, aby nezasahovali policistům při zásahu do práce a přitom jim poskytnout takové informace, které vyšetřování nenaruší.

Úkolem tiskového mluvčího je také oslovení veřejnosti v rámci pomoci s vyšetřováním na případu nebo organizace vzdělávací akce pro veřejnost. V případě, že novináři učiní na policii dotaz na konkrétní událost, opět je odpověď v kompetenci tiskového mluvčího. O víkendu nebo v době státních svátků mají poskytnutí informací na starosti důstojníci na operačním oddělení.

Při poskytování informací se musejí pracovníci policie řídit zákonem o ochraně osobních údajů [24]. Vnitřním předpisem jsou dány pokyny, jaké informace mohou novinářům sdělit. Velký důraz se klade i na etické hledisko, především u zveřejňování sebevražd.

Policejní tiskoví mluvčí absolvují pravidelné celorepublikové sjezdy, na nichž rozebírají jednotlivá témata, zdokonalují se ve způsobu chování a učí se, jaké informace poskytnout. Velmi záleží také na komunikaci vyšetřovatelů pracujících na daném případě

s tiskovým mluvčím.

V některých případech žádají zástupci sdělovacích prostředků policii po dohodě s vyšetřovateli o poskytnutí doprovodného materiálu: videozáznamů, fotografií, zvukových materiálů, ovšem často tyto požadavky vážnou na časové možnosti jejich poskytnutí. Tiskový mluvčí tak v případech, kdy je to možné, sám prvoplánově přikládá obrazový materiál k informacím o případu, především v případech při pátrání o zmizelých osobách, držení drog a podobně.

Tak jako novináři potřebují policii při získávání informací k zajímavým případům, policie potřebuje pro svou práci pomoc médií. Jedná se o již zmíněná pátrání po osobách, upozornění občanů na určitý problém (sériové vloupání do automobilů nebo do chat, výskyt kapsářů před Vánocemi). Podle Evy Sichrové se ale tyto preventivní zprávy, jež mají občanům pomáhat, v policejních rubrikách příliš neobjevují.

Před několika měsíci byly pozměněny webové stránky ministerstva vnitra [36] a v sekci Policie ČR lze nalézt v rámci jednotlivých krajů aktuální tiskové právy k vybraným případům. Každá tisková mluvčí zodpovídá za svůj příspěvek na webových stránkách. V mnoha případech se však novináři o případech uveřejňovaných na internetu dozvídají z jiných zdrojů dříve nebo zprávy dále rozpracovávají, takže přímá komunikace tiskovým mluvčím policie je pro ně lepší.

4.2.3 Preventivně-vzdělávací činnost Policie ČR

Mezi další úkoly tiskového mluvčího Policie ČR patří kromě poskytování informací médiím a veřejnosti ještě další úkoly. Především je zařazen v rámci preventivně-informační skupiny a jeho úkolem například ještě svolávat tiskové konference, zpracovávat statistické výčty pro novináře, roční hodnocení činnosti policie. Práce na prevenci pak zabere asi polovinu pracovní náplně. Tiskový mluvčí se také účastní preventivně-vzdělávacích akcí, které organizuje například Český červený kříž nebo HZS České republiky (Den světového zdraví nebo Den první pomoci).

V rámci preventivně-vzdělávacích akcí se policie zaměřuje již na děti v mateřských školách, kde se dotýká prevence na silnicích. Na středních školách jsou zase častým tématem drogy.

4.2.4 Součinnost P ČR s ostatními složkami IZS

Tisková mluvčí P ČR v Ústí nad Orlicí Eva Sichrová má zkušenosti s komunikací a součinností především s hasiči. Jedná se například o spolupráci při preventivních akcích (preventivně-výchovná akce na základní škole v Lanškrouně, protože v dané třídě se vyskytly problémy se žhářstvím).

Při trestných činech žhářství nebo při velkých požárech, při nichž zasahují jednotky HZS a které vyšetřuje policie, každá složka zpracovává většinou své vlastní prvotní zprávy z vyšetřování nezávisle na sobě. K součinnosti dochází u závažných případů: při úmrtí osob (požár ubytovny ve Vysokém Mýtě, při kterém jedna osoba uhořela), při velkých škodách na majetku nebo při veřejném ohrožení.

4.3 Komunikace ZZS ČR s médii

Vzhledem k tomu, že záchranná zdravotnická služba nemá stejně jako Policie České republiky žádný vnitro-organizační předpis, který by upravoval styk pracovníků se sdělovacími prostředky, ať už tištěnými nebo obrazovými, obrátila jsem se na Stanislava Neubauera, jenž jako ředitel ZZS Ústí nad Orlicí působí také jako tiskový mluvčí organizace a za své výroky nese plnou zodpovědnost.

Ten potvrdil, že záchranáři se drží interní domluvy, že nikdo nebude médiím poskytovat subjektivně zbarvené informace, popřípadě podněcovat jakékoliv domněnky o zásahu. Oprávněn poskytovat informace je pouze lékař, jenž byl na místě zásahu, ředitel ZZS nebo vedoucí lékař, který je přítomen na základně a o průběhu zásahu má podrobné informace.

Zdravotník přítomný na místě zásahu může médiím sdělit například: kolik lidí bylo ve spolupráci s hasiči vyproštěno, kolik jich bylo ošetřeno, poraněno, zda lehce nebo těžce, nebo kolik lidí zemřelo. Na rozdíl od Policie České republiky, zdravotníci nevypracovávají „svodky“, zaznamenávají jen závažnější případy s vyšším počtem zraněných nebo hromadná neštěstí.

Od 1. dubna 2007 byla jednotka ZZS Ústí nad Orlicí integrována pod ZZS Pardubického kraje. Zatím není určen tiskový mluvčí, takže podle Neubauera budou platit stávající pravidla. I tak je ale podle ředitele ústeckoorlické ZZS potřeba, aby se vytvořil předpis určující, kdo má pravomoci poskytovat médiím informace, v jakém rozsahu a za jakých podmínek.

4.3.1 Součinnost ZZS ČR s ostatními složkami IZS

Ústeckoorličtí zdravotníci spolupracují a komunikují především s hasiči, s nimiž často vyjíždějí k zásahu, nebo se s nimi u zásahu setkávají a podílejí se na záchranných pracích. S policií není komunikace tak častá.

5 Způsob zpracování poskytnutých informací

Ke každodenní práci žurnalisty patří také kontakt s pracovníky základních složek IZS, tedy s policisty, hasiči a zdravotníky. V Orlickém deníku, kde pracuji, je úkolem redaktorů každý den kontaktovat tyto tři složky a informovat se o dění za posledních dvacet čtyři hodin.

Při zpracování informací by se všichni žurnalisté měli držet určitých pravidel. Redaktoři Orlického deníku mají k dispozici Etický kodex Deníků [34], kde je mimo jiné uvedeno:

- členové redakce přinášejí čtenáři co nejpřesnější a nejúplnější informace, zároveň nesmějí žádnou informaci vědomě zatajit či zkreslit;
- každá uveřejněná informace, která se ukáže jako nepřesná a mohla by kohokoliv poškodit, musí být neprodleně opravena;
- členové redakce obecně nepublikují zpravodajské články vycházející pouze z informací jednoho zdroje. Existují výjimky – agenturní zprávy, statistické a věcné informace (policejní „svodky“, hlášení hasičů,...)
- ve svých materiálech členové redakce rozlišují faktické údaje a osobní názory. Osobní názory se mohou objevit pouze v názorových článcích – komentářích, názorových analýzách, nikdy ne ve zpravodajství.

Jak už jsem jednou uvedla v 5. kapitole, podle zákona [26] je každý, kdo provozuje hromadně sdělovací prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti OPIS IZS neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce. V naléhavém veřejném zájmu je vydavatel povinen uveřejnit v periodickém tisku důležité a neodkladné oznámení státního orgánu a orgánu územní samosprávy, zejména je povinen uveřejnit rozhodnutí o nouzovém stavu, o stavu ohrožení státu nebo o válečném stavu. Toto oznámení musí být uveřejněno v nejbližším vydání periodického tisku následujícím po doručení textu vydavateli způsobem graficky jej zvýrazňujícím a odlišujícím od ostatního obsahu periodického tisku.

5.1 Způsob získání informací

Existují tři různé způsoby shromažďování informací, každý reportér používá nejčastěji tu, která mu nejvíce vyhovuje:

1. přímé pozorování – účast redaktorů, popřípadě fotoreportérů přímo na místě zásahu;

2. interview – takto se shromažďuje největší procento zpráv
 - a) informace mohou být získávány přes telefon – především neformálně, bez přípravy respondenta;
 - b) interview s přímými svědky – zde je ale třeba dát si pozor na zkreslení informace, protože lidé si po delším časovém úseku pamatují události jinak než bezprostředně po události;
 - c) interview s odborníky, experty;
3. sekundární zdroje – archivy, záznamy, nahrávky, tiskové zprávy, ...

K zachycení informací při interview používají redaktoři magnetofon nebo diktafon, na který se nahraje výpověď tiskové mluvčí nebo pověřené osoby. Popřípadě výpovědi kompetentních osob zapíše a pak se materiál zpracovává. Sám redaktor se rozhoduje, jakým způsobem informace zpracuje, zda je rozšíří například o vyjádření dalších zainteresovaných stran. Dalším využívaným prostředkem k získání informací je internet (internetové stránky ministerstva vnitra [36]) nebo přímá účast redaktora na vyšetřování.

Pokud se stane závažný případ (velké dopravní nehody s oběťmi, požáry s vysokou hmotnou škodou, povodně, ...), o který by měla zájem také krajská nebo celostátní redakce, zkontaktují se vyšetřovatelé Policie ČR nebo hasičů. Ve většině případů je také osloven starosta obce nebo města, v jehož územním plánu se daná událost uskutečnila, a je žádán o vyjádření. Někdy se stává, že je starosta členem jednotky dobrovolných hasičů a jeho postřehy mohou být zajímavé.

Redaktoři mají zkušenost s tím, že pracovníci firem, v nichž se přihodila nehoda – například v zimě se pod tíhou sněhu zhroutil střecha nebo vyhořel sklad – , nemají chuť se k případu vyjadřovat a poskytovat vysvětlující informace. Nejčastěji jsou pak novináři odkázáni na vyšetřovatele případu nebo na tiskového mluvčího policie, hasičů, zdravotníků.

Obrazové materiály, které má policie nebo hasiči k dispozici, si redaktoři vyžadují jen ve zcela výjimečných příležitostech. Pokud však požádají o poskytnutí fotografií z požáru nebo dopravní nehody, je jim téměř vždy, pokud je to možné, vyhověno. Na oplátku, pokud je fotograf přítomen nějakému zásahu a pořídí obrazový materiál, poskytne ho na požádání pracovníkům policie nebo hasičské jednotky.

5.1.1 Informace od Policie ČR

Redakce Orlického deníku je ve spojení s policejní mluvčí P ČR Ústí nad Orlicí Evou Sichrovou. Pokud není přítomna na pracovišti, redaktoři kontaktují důstojníka z operačního střediska nebo policejní ředitelství v Ústí nad Orlicí. Podobně je tomu i v případě hasičů, kde je redakce v pravidelném kontaktu s operačním střediskem a jeho pracovníky. S výše zmíněnými lidmi je probírána svodná zpráva za uplynulý den, případně za uplynulý víkend.

Na základě informací ze svodné zprávy se s pracovníky policie redaktoři rozhodují a domlouvají na tom, které případy jsou nejzávažnější, nejaktuálnější nebo nejzajímavější a mohly by čtenáře zaujmout (Obr. č. 1 a 2). Mimo trestnou činnost zaznamenává redakce statistiku dopravních nehod, hmotných škod při nich vzniklých nebo počet zraněných, případně počet obětí.

Na silnici vyhasl další lidský život

Ústecko - Také úterý ukázalo, že bilance dopravních nehod bývá tragická. Opět ztratil život jeden člověk, v poslední době je to na Orlickoústecku několikátý případ.

Tentokrát vyšetřovali policisté čtyři nehody na komunikacích Orlickoústecka. Škoda na dopravních prostředcích přesáhla 200 tisíc korun. Tragédií skončila jízda vozidla před polednem na okraji Němčic směrem ke Sloupnici.

Příčinou byl mobilní telefon, který zvonil v kapse 42letému řidiči vozidla značky Ford. Ten se pokoušel vyndat mobil a podat ho spolujezdkyni, strhl však řízení do protisměru a narazil čelně do nákladního automobilu značky LIAZ. Řidič osobáku podlehl na místě těžkým zraněním, jeho spolujezdkyně a řidič nákladáku byli dopraveni do nemocnice. (zr)

Obr. č. 1: Dopravní nehodovost (Orlické noviny, 24. srpna 2006, str. 7)

V nočním baru padaly rány pěstí

Choceň - Ve středu o půl druhé v noci se hádal s bývalou přítelkyní v baru 32letý muž. Hádku ukončil ranou do jejího obličeje. Smůlu měl i muž, jenž dámu bránil. Jemu dal násilník rány do obličeje, na zemi do něho kopal. Napadaný byl převezen do nemocnice. Útočníkovi hrozí stíhání za výtržnictví i ublížení na zdraví. (si)

Obr. č. 2: Rubrika Policejní svodka (Orlický deník, 26. ledna 2007, str. 10)

5.1.2 Informace od HZS ČR

Pokud mají hasiči na operačním středisku soupis výjezdů a vyšetřování daných událostí je uzavřeno, každé dopoledne poskytují redaktorům Orlického deníku informace, co se kde stalo. Pokud se stane něco mimořádného a výjezdů je větší množství, než je obvyklé (například povodně), jsou ochotni posílat seznam výjezdů faxem nebo e-mailem (Obr. č. 3) nebo podávat informace v pravidelných intervalech telefonicky.

Výjezdy hasičů						
Od 8.1. 2007 – do: 14.1.2007						
Den	Čís	Čas	Typ události	Místo	Jednotka	Pozn.
8.1.	026	7:45	TP-odstranění nebezpečných stavů	Choceň	HZSP ČD ČT	stromy u kolejí
8.1.	027	8:33	TP-otevření dveří	Ústí nad Orlicí	HZS ÚO	
8.1.	028	12:47	DN-uvolnění komunikace	Horní Heřmanice	HZS La + ÚO	2 zranění, nákladní auto se dřevem na boku
10.1.	030	12:42	TP otevření bytu	Ústí nad Orlicí	HZS ÚO	
10.1.	031	15:28	DN úklid po DN	Vysoké Mýto	HZS VM	na žádost PČR
11.1.	032	3:12	Planý poplach	Němčice	HZS ÚO	nahlášena překážka sil.provozu

Obr. č. 3: Týdenní svodka HZS Pardubického kraje (zpráva z 12. ledna 2007)

Je pak na redaktorovi, aby si vybral nejzajímavější materiál, doplnil ho nebo rozpracoval v obsáhlejší reportáži (Obr. č. 4 a 5).

K povinnosti novináře, který má tzv. odpolední službu, je ještě před odchodem z redakce opět kontaktovat operační středisko HZS Pardubického kraje, pod které spadá jednotka HZS Ústí nad Orlicí, a zjistit, zda se během dne nepříhodilo něco závažného, co by mohlo nebo mělo být uvedeno na krajských, popřípadě celostátních stránkách. Nejčastěji se redaktoři ptají na možné požáry, pomoc při závažnějších dopravních nehodách (vyproštění osob) nebo nehody na železnici, protože Česká Třebová a větší část regionu spadá do sledované oblasti z hlediska železniční dopravy.

Pokud se nějaká mimořádná událost stane ve večerních hodinách, je buď ještě redaktorem v krátkosti z domova zpracována na krajské nebo celostátní stránky Deníku, případ si zpracují redaktoři krajské redakce, nebo se materiál použije až následující den.

Zvláštní důraz je také věnován na materiály, které si vyžádají více článků a vycházejí pak jako seriál, nebo jako samostatné reportáže mapující vývoj jedné události [Příloha 5].

Hasiči

Na počtu výjezdů se podílel sníh

Orlickoústecko – Na množství úterních výjezdů hasičských jednotek se podílel nenadálý sníh. Profesionální hasiči vyjeli především čtyřikrát k odstranění spadlých stromů nebo větví na vozovkách a desetkrát k dopravním nehodám. Ke třem z nich došlo na úseku silnice mezi Knapovcem a Skuhrovem. (jh)

Hasiči

Zachránili labuť z rybníku v Šanově

Orlickoústecko - Žamberský sbor přivolali ve středu o půl desáté dopoledne k dopravní nehodě na silnici číslo 11 mezi Žamberkem a Šedivcem, vysokomýtské hasiče o dvě hodiny později k nehodě na hlavní silnici ve Vysokém Mýtě. O půl druhé hasil žamberský sbor hořící kontejner v Pastvinách. Po 17. hodině zachraňovali členové jednotek z Králík a Cervené Vody labuť ze zamrzlého rybníku v Šanově. (jko)

Obr. č. 4: Rubrika Hasiči 1

(Orlický deník, 21. března 2007, str. 10)

Obr. č. 5: Rubrika Hasiči 2

(Orlický deník, 29. prosince, str. 10)

5.1.3 Kontakty se zdravotníky a zpracování jejich denních servisů

Do 18. září 2006 redaktoři Orlického deníku pravidelně vedle policie a hasičů kontaktovali také oblastní zdravotnické služby v ústeckoorlickém regionu. Jednalo se o posádky v Ústí nad Orlicí, Lanškrouně a Žamberku. Přehled výjezdů pak byl uveřejňován v tzv. linkách. Po jejich zrušení jsou nyní zdravotníci kontaktováni pouze v případě nějakého případného ohrožení zdraví, velkého neštěstí nebo velkého zásahu, u kterého je třeba zdravotnické pomoci. Redaktoři pak zjišťují, kolik účastníků události bylo zraněných a jak, zda bylo třeba transportu helikoptérou nebo jakým způsobem zásah probíhal.

Běžně se stávalo, že redaktoři nejprve kontaktovali zdravotníky, potom hasiče a nakonec policii, takže případy, kde bylo třeba zásahu všech tří složek IZS, mohli posoudit z různých pohledů. Článek nebo reportáž pak mohl být rozšířen o nové údaje, redaktoři si mohli ověřit správnost dříve poskytnutých údajů nebo se zeptat na konkrétní případ.

5.2 Způsob zpracování zpráv

Existuje několik variant zpracování informací, které médiím poskytla policie a hasiči. Dříve vycházely v Orlickém deníku tzv. „linky“ (Obr. č. 6-8). Jednalo se o soupis výjezdů policistů, jednotek hasičů (profesionálů, železničářů i dobrovolných) a zdravotníků k jednotlivým případům. U zpravodajství hasičů bylo popsáno, za jakým účelem se výjezdy konaly, u informací z policie šlo především o statistiku dopravních nehod, popřípadě

o statistiku drobnějších trestných činů (například krádeží). U zpráv z linky 155 se jednalo o charakteristiku výjezdu a ošetření nebo o popis převozu pacienta.

LINKA 150

Jednotka Hasičského záchranného sboru Králíky vyjela v pondělí ve čtvrt na osm ráno do prostoru železničního nádraží do Lichkova, kde odstranila na požádání nebezpečný hmyz. Podobnou činností se zabývali třikrát po sobě členové lanškrounského Hasičského záchranného sboru: v osm hodin v Rudolticích, ve dvanáct hodin ve Výpraticích a těsně před třináctou hodinou v Dolní Čermné. Po dvacáté hodině odstranil choceňský sbor nepojízdný dopravní prostředek z místa dopravní nehody ve Vračovicích. Českotřebovská jednotka Českých drah zaznamenala výjezd před čtvrt na jedenáct večer na vozovku mezi Českou Třebovou a Třebovicí, kde se stala další dopravní nehoda. (re)

LINKA 158

Čtyři dopravní nehody na komunikacích Orlickoústecka vyšetřovali policisté během pondělí. Čtyři účastníci silničního provozu při událostech utrpěli zranění, škoda na dopravních prostředcích dosáhla předběžně částky 230 tisíc korun. V neprehledné zatáčce u Chotěšín předjížděl ve večerních hodinách 22letý řidič felicie dva cyklisty. Vjel však do protisměru, kde se střetl s protijedoucí avíí. "Autor" nehody a spolujezdec z nákladního automobilu byli lehce zraněni. Večer nezvládl na mokré komunikaci nedaleko Třebovice "kočfování" osobního automobilu značky Peugeot 31letý řidič. V jednu chvíli dostal smyk a vjel do příkopu, kde se automobil převrátil na střechnu. Řidič se při vyšetřování případu odmítl podrobit dechové zkoušce na alkohol, on a jeho spolujezdec se zranili, zdravotnická záchranná služba je převezla k ošetření do ústecké nemocnice. (red)

Obr. č. 6: Linka 150

(Orlické noviny, 10. srpna 2006, str. 8)

Obr. č. 7: Linka 158

(Orlické noviny, 10. srpna 2006, str. 8)

LINKA 155

Oblastní zdravotnická záchranná služba Ústí nad Orlicí se vydala v pondělí ve tři čtvrtě na sedm ráno do Ústí nad Orlicí-Oldřichovic k 82leté ženě, která měla potíže se srdeční činností. O dvě hodiny později směřovala sanitka do Brandýsa nad Orlicí k 68leté ženě, u níž se objevily příznaky cévní mozkové příhody. Těsně před 12. hodinou následoval výjezd do Ústí nad Orlicí k devětasedmdesátileté ženě, která utrpěla zlomeninu krčku stehenní kosti. Ve čtvrt na šest odpoledne přivolali zdravotníci do Sloupnice k 80letému muži, který ovšem již nejevil známky života. Před 20. hodinou se osádka zabývala v Dolní Dobrouč 84letým mužem, jehož postihla cévní mozková příhoda. Před půl desátou večer se vydali zdravotníci do Knapovce k 78leté ženě, u níž konstatovali plicní otok, o půl jedenácté do České Třebové ke dvěma pacientům: zranění ruky měl 50letý muž, patnáctiletá dívka zranění na břiše. Včera padesát minut po půlnoci začal výjezd do Sloupnice k 30letému muži, který si stěžoval na přetrvávající bolesti na hrudi, několik minut před pátou hodinou ranní do České Třebové k třiasedmdesátiletému muži trpícímu cévní mozkovou příhodou a o půl sedmé do Ústí nad Orlicí k 85letému muži, který také jevil příznaky cévní mozkové příhody.

Lanškrounskou rychlou záchrannou službu přivolali v pondělí několik minut před desátou hodinou dopoledne do Lanškrouna k třiaosmdesátileté ženě; u pacientky se objevily potíže související s jejím vysokým krevním tlakem. O půl jedenácté dopoledne následoval výjezd do Lanškrouna k 30leté ženě, která měla zablokovanou bederní páteř. Po 22. hodině se osádka zabývala dvěma účastníky silničního provozu na silnici Česká Třebová - Třebovice; při dopravní nehodě se tady zranila 41letá žena a 32letý muž. Včera ve tři čtvrtě na šest ráno směřovala sanitka do Horní Čermné k šedesátileté ženě, která si stěžovala, že ji trápí stav závratí.

Záchrannou službu Žamberk potřeboval v pondělí několik minut po půlnoci v Letohradu 28letý muž, jehož postihla žlučnicková kolika. Po půl jedenácté dopoledne se vydala osádka do Žamberku k devětačtyřicetileté ženě, která upadla do kolapsového stavu. Čas jedenáct hodin a osm minut znamenal začátek výjezdu zdravotníků do Prostřední Lipky, kde spadl z výšky jedenašedesátiletý muž a zranil se; pacienta nakonec dopravil vrtulník letecké záchranné služby do pardubické nemocnice. Ve čtvrt na jedenáct večer věnovali zdravotníci pozornost v Jabloném nad Orlicí 37leté ženě, která trpěla astmatickými potížemi. (zr)

Obr. 8: Linka 155 (Orlické noviny, 10. srpna 2006, str. 8)

Po 18. září došlo ve vydavatelství VLP ke změně. Ta se projevila jednak v názvu periodika, kdy byly Deníky Bohemia a Deníky Moravia přejmenovány na DENÍK, jednak se dotkla výrazným způsobem grafického zpracování novin. Tradiční linky tak byly nahrazeny jinými rubrikami a materiály sice podobného charakteru, ale jiného grafického rázu.

K další podstatné změně došlo 10. dubna, kdy se změnilo tzv. stránkování (umístění materiálů na jednotlivé strany novin) i vzhled strany, tzv. layout. V Orlickém deníku tak čtenáři nyní mají připravenou stranu s jednotným názvem „Černá kronika“, na níž se objevují materiály a fotografie dokumentující práci hasičů, policie a v některých případech i práci zdravotníků. Rozsah materiálu závisí na příslušném redaktorovi, který jej zpracovává a pochopitelně také na závažnosti sdělení. Takže se na straně „Černá kronika“ se objevují materiály zpracované do krátkých zpráv i rozsáhlejší reportáže nebo fotoreportáže ze zásahů [Příloha 3 a 4].

5.3 Postoj Orlického deníku k preventivně-vzdělávacím akcím

Výchovně-preventivní akce Policie ČR nebo HZS ČR považují novináři za natolik závažné nebo zajímavé, že o nich podrobněji informují. Jedná se třeba o soutěže hlídek mladých zdravotníků, o hasičská cvičení, požární sport, dopravní cvičení na školách a podobně. Rozsah a forma zpracování materiálu pak ale opět záleží na příslušném redaktorovi nebo na požadavcích z krajské, popřípadě celostátní redakce. Redaktoři jsou často takovým akcím přítomni osobně, neboť tak lépe navážou kontakty s pracovníky jednotlivých složek IZS. Také je to vhodná příležitost pro pořízení ilustračního fotografického materiálu.

Stejně tak se zástupci sdělovacích prostředků věnují třeba reportážím z požárního sportu (Obr. č. 9).

Zdolat při požárním útoku okno v bariéře nebo lepenkovou rouru není vždy úplně jednoduché.

Foto: Karel Pokorný

Z triumfu se radovaly týmy domácích hasičů

Česká Rybná - Tři družstva žen a třináct družstev mužů se v sobotu zúčastnilo osmnáctého Memoriálu Miloše Felcmana v požárním útoku, jemuž patřil místní sportovní areál.

Do útoku, který byl komplikován překážkami, nastoupili všichni soutěžící s nebyvalou vervou. Ve hře byl putovní pohár pro kategorii mužů a další ceny. Nakonec se z triumfu mezi muži radoval po strhujícím výkonu domácí B tým, vítězství si nenechaly vzít ani domácí ženy. "Putovní pohár máme zatím pouze pro mužské týmy, protože dosud převažovaly. Do budoucna ale uvažujeme o putovním poháru i pro ženy. Jsme rádi, že máme podporu sponzorů, je tu také dobrý organizační kolektiv, hasiči sem jezdí závodit rádi," uvedl spokojeně velitel SDH Česká Rybná Milan Ralík.

Soutěž měla i doprovodný program - představil se ostravský kaskadér "Kamikadze", který se mj. jen na botách nechal vléct závratnou rychlostí za autem po silnici, nechyběl táborek a tančovačka s kapelou Studio mix. (kj)

Obr. 9: Požární sport (Orlické noviny, 21. srpna, str. 7)

6 Rozdíl práce bulvárního a seriózního tisku

Primárním cílem sdělovacích prostředků je předávat informace. Nesmíme ale zapomenout, že schopností médií je nejenom informovat, ale hlavně formovat všeobecné povědomí. Zásadním problémem je, že aby média dosáhla většího nákladu, tedy širšího okruhu čtenářů, posluchačů nebo diváků, musí zaujmout. Bulvární média to dělají na úkor serióznosti informací. Vyvábí umělé senzace, které mají za úkol hlavně šokovat a donutit čtenáře koupit si další výtisk novin.

Pokud bychom se zaměřili na hodnoty přitahující pozornost čtenářů (diváků, posluchačů), zjistili bychom, proč tomu tak je. Kromě zájmu o sebe a zájmu o lidi je hned na třetím místě konflikt v různých podobách. Následují pokrok, napětí a drama, sex a strach. Téměř vše přináší zásahy policistů, hasičů i zdravotníků [5].

Uměle vytvořená senzace má své typické znaky. V tištěných médiích to bývají nejčastěji poutavé barevné fotografie někdy za hranicí vkusu doplněné často nevhodným komentářem, barevné a úderné titulky, text se omezuje na minimum faktických informací, které jsou často zveličovány. Na rozdíl od seriózního zpravodajství, jež se zaměřuje především na samotný popis události nebo zásahu, snaží se spíše vytvářením spekulací „co by, kdyby“ čtenáře zaujmout (Obr. č. 10-12).

Co se týká životnosti informací v mediálním světě, jedná se sice o pochopitelný, nicméně z hlediska etiky (nejen novinářské) neomluvitelný přístup [9].

Oběsil se dívka před očima!

Musela ho odříznout!

Chlapec (14) neunesl rozchod

Planá nad Lužnicí – Tragédie! Čtrnáctiletý kluk se chtěl oběsit kvůli své stejně staré dívce. Případ je o to horší, že se to stalo přímo před jejíma očima. Dívka ho odřízla a zavolala první pomoc. Chlapec skončil v kritickém stavu v nemocnici.

ROMAN KRAUS

Dívka se chtěla údajně s chlapcem rozejít, ten to psychicky neunesl a v opuštěné hale u nádraží v Planě nad Lužnicí, kde se scházeli, si okolo krku uvázal smyčku a chtěl se oběsit.

„Dívčina měla být tou, která ho odřízla a zavolala první pomoc. Prý jí vyhržoval, že pokud ho nechá,

tak si něco udělá.“ řekl k případu lékař ze záchranky Milan Kratochvíl.

Záchranáři vyjeli poté, co dostali hlášení od vyděšené dívky, že se její kamarád oběsil. V opuštěné budově našli už odříznutého chlapce (14), ale v těžkém bezvědomí a v kritickém stavu jej převezli na ARO do nemocnice.

„Chlapec žije, dá se říct, že překonal to nejtěžší a v sou-

časné době bude probíhat série vyšetření, která stanoví, zda a případně nakolik by mohl být poškozen mozek.“ prozradil Šípu jeden z lékařů táborské nemocnice. Pokud se totiž podaří zachránit člověka, který se chtěl oběsit, rozhoduje čas. „Pokud je mozek bez kyslíku déle jak tři až pět minut, může to mnohdy značně mozek poškodit.“ dodal lékař.

Podle psychologů nejsou takové případy výjimkou.

„U mladých lidí je emoce tak silná, že to nedokážou mnohdy kořitovat a banální situace se jim může zdát jako ta nejtěžší, neřešitelná.

Občas se s takovými případy setkávám a je to samozřejmě velmi smutné, nicméně nedá se to předem odhadnout.“ řekl Šípu klinický psycholog Rostislav Nešnědal.

Tragédií, která téměř skončila smrtí, se zabýváví i policisté. «

V této hale málem došlo k tragédii s nevrátnými následky.

Foto ŠÍP – Roman Kraus 2x

Obr. č. 10: Ukázka práce bulvárního deníku 1 (Šíp, 8. února 2007, str. 5)

Obr. č. 11: Ukázka práce bulvárního deníku 2 (Šíp, 9. února 2007, str. 5)

Obr. č. 12: Ukázka práce bulvárního deníku 3 (Šíp, 2. března 2007, str. 5)

6.1 Negativní zkušenosti IZS s médii

Policie ČR a HZS ČR se často potýkají se zkreslením informací ze strany médií. Podle tiskové mluvčí P ČR Ústí nad Orlicí Evy Sichrové se jedná především o velké celostátní

deníky. „Po letech práce vím, na koho si musím dát pozor nebo kdo z novinářů je seriózní. Několikrát se mi stalo, že si novináři sehnali informace tzv. na ulici a napsali velký článek, který se vůbec nezakládal na pravdě. Na závěr článku byl připojen v uvozovkách jeden můj výrok a za tím bylo uvedeno: jak nám sdělila tisková mluvčí. Vyznělo to tedy tak, že všechny informace mají od policie a já měla v práci problémy. Média dokážou velmi manipulovat s lidmi a myslím si, že v některých případech to není zrovna tím správným směrem.“

Podobnou zkušenost, i když s médii obrazovými, mají i ústeckoorličtí záchranáři, kteří byli v jedné reportáži nařčeni z pozdního příjezdu na místo zásahu. Od té doby s daným médiem nekomunikují.

7 Návrh na způsob komunikace IZS a médií

V předchozí kapitole jsem upozornila na možnou a mnohdy častou bulvarizaci zprávy. K té ale mohou přispět sami poskytovatelé zpráv včetně zástupců složek IZS.

7.1 Možné chyby při komunikaci

Při komunikaci často dochází ke zkreslení informace. K tomu může dojít dvěma způsoby: chybou technického aparátu nebo lidským faktorem. Ty jsou často způsobeny tím, že ve stresu a stresových podmínkách nejsou lidé schopni podávat objektivní a srozumitelné informace (např. při ohrožení životů, materiálních hodnot apod.).

Nedostatečné zapojení médií nebo jejich úplná blokáda může ovšem vyvolat šíření poplašných zpráv a fám, které se mohou podílet na vytváření dalších možných stresových situací [12].

K nejčastějším chybám při poskytování informací zástupcům hromadně sdělovacích prostředků podle Danuše Kratochvílové [12] patří:

- nedokonalý výběr významných, správných a vhodných informací z velkého množství dostupných informací;
- různorodé zdroje informací;
- opožděný příjem informací;
- neúplnost informací;
- záměrné znehodnocování informací;
- utajování vybraných důležitých informací apod.

K tomu bych ještě přiřadila například ve stresové situaci špatnou schopnost vyjadřování se nebo celkovou neschopnost komunikace.

7.2 Plán komunikace s veřejností a komunikačními prostředky

V přílohách 1 a 2 Způsob zpracování vnějšího a vnitřního havarijního plánu vyhlášky č. 328/2001 Sb. [28] je mezi plány konkrétních činností uveden také „Plán komunikace s veřejností a hromadnými informačními prostředky,“ který obsahuje:

- a) přehled spojení na hromadné informační prostředky;
- b) texty nebo nahrávky televizních a rozhlasových tísňových informací;
- c) frekvence vysílání rozhlasových stanic;

- d) způsob ověření průniku tísňových informací;
- e) náhradní způsoby informování veřejnosti;
- f) formy, způsoby a postupy při poskytování informací obyvatelstvu o skutečném ohrožení a následně přijímaných opatření k ochran obyvatelstva;
- g) organizační a materiální zabezpečení tiskového střediska;
- h) rozdělení odpovědnosti za komunikaci s veřejností a hromadnými informačními prostředky.

Z hlediska tohoto plánu je důležité pro způsob komunikace s médii především vytvoření jednoho specializovaného pracoviště, které bude zodpovědné za shromažďování a poskytování informací. Zabrání se tak informačnímu šumu a zároveň nebude narušována práce jednotek IZS. Na tomto pracovišti by měl být přítomen proškolený pracovník, který by byl schopen dodržet výše uvedené zásady.

7.3 Návrh na způsob podávání informací

Podle Martínka [12] existují čtyři fáze poskytování veřejných informací:

1. fáze přípravy (zejména preventivně výchovná činnost);
2. fáze hrozby vzniku mimořádné události;
3. fáze vzniku mimořádné události;
4. fáze obnovy po mimořádné události.

Ve všech fázích ale dochází k podobnému způsobu komunikace základních jednotek IZS s médii. Tiskový mluvčí by se tedy měl, podle svých zkušeností novináře, držet především těchto zásad:

- a) vymežit místo, kde se budou novináři shromažďovat a kde se jim bude moci v klidu věnovat;
- b) měl by mít připravený materiál popisující nebo shrnující událost a daná opatření, snažit se novináři sehnat informaci, kterou požaduje;
- c) na otázky by měl odpovídat srozumitelně, bez zbytečného používání odborných termínů (novinář ani čtenář nejsou odborníky), pokud je použití termínu nezbytně nutné, vysvětlit novináři význam;
- d) podat vyčerpávající informace nebo alespoň se snažit působit dojmem, že pro to udělal vše, co bylo v jeho silách;

- e) ujistit se, že novinář pochopil vše, co bylo řečeno;
- f) existují-li utajené informace nebo zvláštní skutečnosti, o kterých nelze hovořit, je třeba dát to novináři jasně najevo a dobré je i zdůvodnit, proč nelze v dané situaci o informacích hovořit, natož je zveřejnit;
- g) pokud je možné, tiskový mluvčí nebo velitel zásahu by měl dovolit novináři, aby si prohlédl místo zásahu a popřípadě pořídil fotografický materiál (Obr. č. 13 a 14);
- h) pokud existují fotografie ze zásahu, které lze uveřejnit, bylo by vhodné nabídnout je zástupci sdělovacích prostředků.

Dým z hořících pražců zakryl slunce. Mohutný požár zachvátil včera skládku u Litvínova, kterou provozuje firma Cello. Hořely staré pražce na překladišti. Na místě zasahovalo deset jednotek hasičů. Plameny zpočátku provázely hustý černý dým, který zavalil nebe a zakryl i slunce. Později ale jeho intenzita polevila. Podle ekologů kouř našťěstí stoupal vysoko, takže zplodiny neovlivnily čistotu ovzduší a koncentrace škodlivin nepřekročila stanovené limity. Požáru předcházela silná bouře, pražce se mohly vznítit po zásahu blesku. Plameny se našťěstí nerozšířily na staré pneumatiky uložené na skládce. Hasiči je totiž bagrem odstranili. Staré kolejové pražce, kterých bylo na překladišti původně 2500 tun a jsou vyrovnány do čtyřmetrové výše, chtěla firma Cello rozdrtit a nabízet do výtopen. Foto čtk

Obr. č. 13: Fotozpráva 1 (Orlické noviny, 13. července 2006, str. 4)

Avie s masem a uzeninami skončila v lese

Včera před osmou hodinou ráno vyjeli ústečtí profesionální hasiči k havárii na silnici mezi Českými Libchavami a Rozsochou.

Maso a uzeniny směřující do Letohradu skončily spolu s avii poličského masokombinátu v příkopu. K vytažení vozidla zpět

na vozovku byly nakonec zapotřebí dva jeřáby. K nehodě nedošlo po střetu s jiným vozidlem. Foto: Petr Wagenknecht

Obr. č. 14: Fotozpráva 2 (Orlický deník, 21. března 2007, str. 10)

V žádném případě by se tiskový mluvčí, velitel zásahu nebo operační důstojník neměl:

- a) chovat se k novináři odměřeně a příkře, i když bude provokovat;
- b) neměl by se snažit novináři dělat naschvály;
- c) nevyvolávat pocit, že stojí mezi novinářem a informací, kterou chce získat. Novinář by se mohl obrátit na jiné zdroje, jež by nemusely mít k dispozici objektivní a kompletní údaje.

Jestliže má tiskový mluvčí s novinářem korektní vztahy, může ho požádat o kopii zpracovaného materiálu k autorizaci. Ta ovšem není pro novináře povinná, záleží jen na jeho vůli. Může dojít k tomu, že novinář poskytne k autorizaci pouze část materiálu s danými citacemi. Tento fakt je nebezpečný, pokud se jedná o zástupce bulvárního média, kde se citace často připojují v textu, jenž nemusí být zcela korektní a vhodný.

8 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat způsob komunikace základních jednotek Integrovaného záchranného systému s tištěnými médii, která jsou jakýmsi prostředníkem mezi IZS a veřejností. Dále pak nastínit základní pravidla toho, jak by komunikace IZS a médií měla vypadat a poukázat také na rozdíly mezi seriózním a bulvárním tiskem.

Na základě zpracované analýzy, v níž jsem vycházela ze způsobu práce žurnalistů Orlického deníku a v něm zveřejněných reportáží, jsem dospěla především k tomuto závěru. Informace zástupcům hromadně sdělovacích prostředků by měli poskytovat výhradně školení pracovníci (tiskoví mluvčí), kteří by měli jasně deklarováno, jaké informace, v jakém rozsahu a za jakých podmínek mohou v dané situaci poskytnout. Proto by bylo vhodné tuto problematiku v budoucnu legislativně ošetřit, což v současné době chybí. Zatím je legislativou dán pouze Plán komunikace s veřejností a komunikačními prostředky [28], ovšem předpisy, které by upravovaly styl komunikace Policie České republiky a Záchrané zdravotní služby s médii, zatím chybějí.

Při vzájemné komunikaci složek IZS a tisku je potřeba dodržovat pravidla, protože jinak může dojít ke zkreslení informací. Komunikace ze strany zástupců základních jednotek IZS by měla být srozumitelná, jasná bez používání odborných termínů. Velkou pozornost by měli tiskoví mluvčí věnovat dodržení postupů v případě utajovaných skutečností.

Je třeba si uvědomit, že vztah IZS a medií je ambivalentní. Stejně jako novináři potřebují ke své práci hasiče, policii a zdravotníky, aby mohli informovat o jejich činnosti v souvislostech se zajímavými případy, tak základní složky IZS potřebují média, aby mohly prezentovat svou činnost veřejnosti. Každý občan by měl mít dostatečný přístup k informacím, vzájemná komunikace obvykle vede k lepšímu pochopení a veřejnost se tak snáze dozví o různých možnostech řešení krizových nebo mimořádných situací.

Nevýhodou tištěných novin je, jak jsem uvedla v již úvodu, že jejich zprávy vycházejí s denním zpožděním a aktualizace materiálu je tedy nulová. Naopak televize, rádio a internet mohou daný případ kontrolovat celý den a poskytovat průběžný zpravodajský servis. Přesto noviny stále oslovují převážnou většinu obyvatel a jejich vliv na formování názorů je rozhodně nezanedbatelný.

9 Seznam literatury

9.1 Literární publikace

- [1] ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. a HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 40, 2005. ISBN 80-86634-65-5.
- [2] ŠENOVSKÝ, M. a ADAMEC, V. *Právní rámec krizového managementu*. 1. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 39, 2005. ISBN 80-86634-55-8.
- [3] ŠENOVSKÝ, M. a ADAMEC, V. *Základy krizového managementu*. 2. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, sv. 28, 2004. ISBN 80-86634-44-2.
- [4] BURTON, G. a JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6.
- [5] SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 1998. Spis č. 110/1998. ISBN 80-7042-490-7.

9.2 Časopisy a sborníky

- [6] FIŠER, V. Chceme komunikovat s veřejností – rozumíme sami sobě? *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 40-44. ISBN 80-86634-78-8.
- [7] KRATOCHVÍLOVÁ, D. Krizové štáby a komunikace s veřejností. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 117-123. ISBN 80-86634-78-8.
- [8] KRULÍK, O. Problematika veřejné bdělosti (se zvláštním důrazem na události, související s ohrožením ze strany terorismu a masového narušení veřejného pořádku). *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 124-164. ISBN 80-86634-78-8.
- [9] KUTĚJ, L. Zpravodajské služby a veřejná informovanost. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 165-175. ISBN 80-86634-78-8.
- [10] LINHART, P. a JANOTA, H. Aktivity Institutu ochrany obyvatelstva v oblasti veřejné informovanosti v mimořádných a krizových situacích. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 176-180. ISBN 80-86634-78-8.
- [11] LUKÁŠOVÁ, L. Informovanost v oblasti ochrany obyvatelstva: úloha státu

- a samosprávy. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 181-189. ISBN 80-86634-78-8.
- [12] MARTÍNEK, B. Důvěra a spolehlivost - základní podmínky informování veřejnosti. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 226-231. ISBN 80-86634-78-8.
- [13] MIKA, O. a LAICHMAN, L. Informovanost obyvatelstva v České republice o mimořádných událostech. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 242-248. ISBN 80-86634-78-8.
- [14] ROSICKÁ, Z. Aspekty řízení komunikačních kanálů a sdělovací prostředky. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 267-271. ISBN 80-86634-78-8.
- [15] SZCYPKOVÁ, A. a SZCYPKA. Základní principy zabezpečování varování obyvatelstva v podmínkách České republiky. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 272-275. ISBN 80-86634-78-8.
- [16] UHLÍŘ, M. Krizová komunikace: příklady dobré a špatné praxe. *Sborník přednášek z konference Ochrana obyvatelstva 2006*. Ostrava: SPBI, 2006, str. 316-321. ISBN 80-86634-78-8.
- [17] KEMROVÁ, J. Veřejná informovanost obyvatelstva. *112*, ročník 5, číslo 3, str. 19.
- [18] HENDRYCH, T. Tísňová informace v komunikaci s veřejností. *112*, ročník 4, číslo 6, str. 22-23.
- [19] STUHLÁ, K. Analýza rizik v havarijním plánování. *112*, ročník 4, číslo 4, str. 26-27.

9.3 Legislativa

- [20] Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základní práv a svobod.
- [21] Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.
- [22] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
- [23] Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).
- [24] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- [25] Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru a změně některých zákonů.
- [26] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

- [27] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
- [28] Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky 429/2003 Sb.
- [29] Vyhláška č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů.
- [30] Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [31] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

9.4 Ostatní

- [32] Sbírka interních aktů řízení ředitele Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje: *Pokyn ředitele Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje, kterým se stanoví postup při poskytování informací sdělovacím prostředkům a veřejnosti u Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje*. Částka 16, ročník 2005.
- [33] Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu: Metodický list číslo 11 Ř. *Práce se sdělovacími prostředky*. Vydalo Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2002.
- [34] *Etický kodex Deníků*. Vltava – Labe – Press a.s.
- [35] PONDĚLÍČEK, J. *Kontakt s médii*. Pracovní text.
- [36] [www. mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)
- [37] Orlický deník

10 Seznam zkratk

GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
LZS	Letecká záchranná služba
OPIS	Operační a informační středisko
P ČR	Policie České republiky
RLP	Rychlá lékařská pomoc
RZP	Rychlá zdravotnická pomoc
Sb.	Sbírka
SPBI	Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství
VLP	Vydavatelství Vltava – Labe – Press
VŠB – TU Ostrava	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
ZZS ČR	Záchranná zdravotnická služba České republiky

Schéma HZS České republiky

[cit. 15. června 2006] dostupné na <<http://www.mvcr.cz/hasici/index.html>>

Hasičský záchranný sbor ČR
organizační schéma

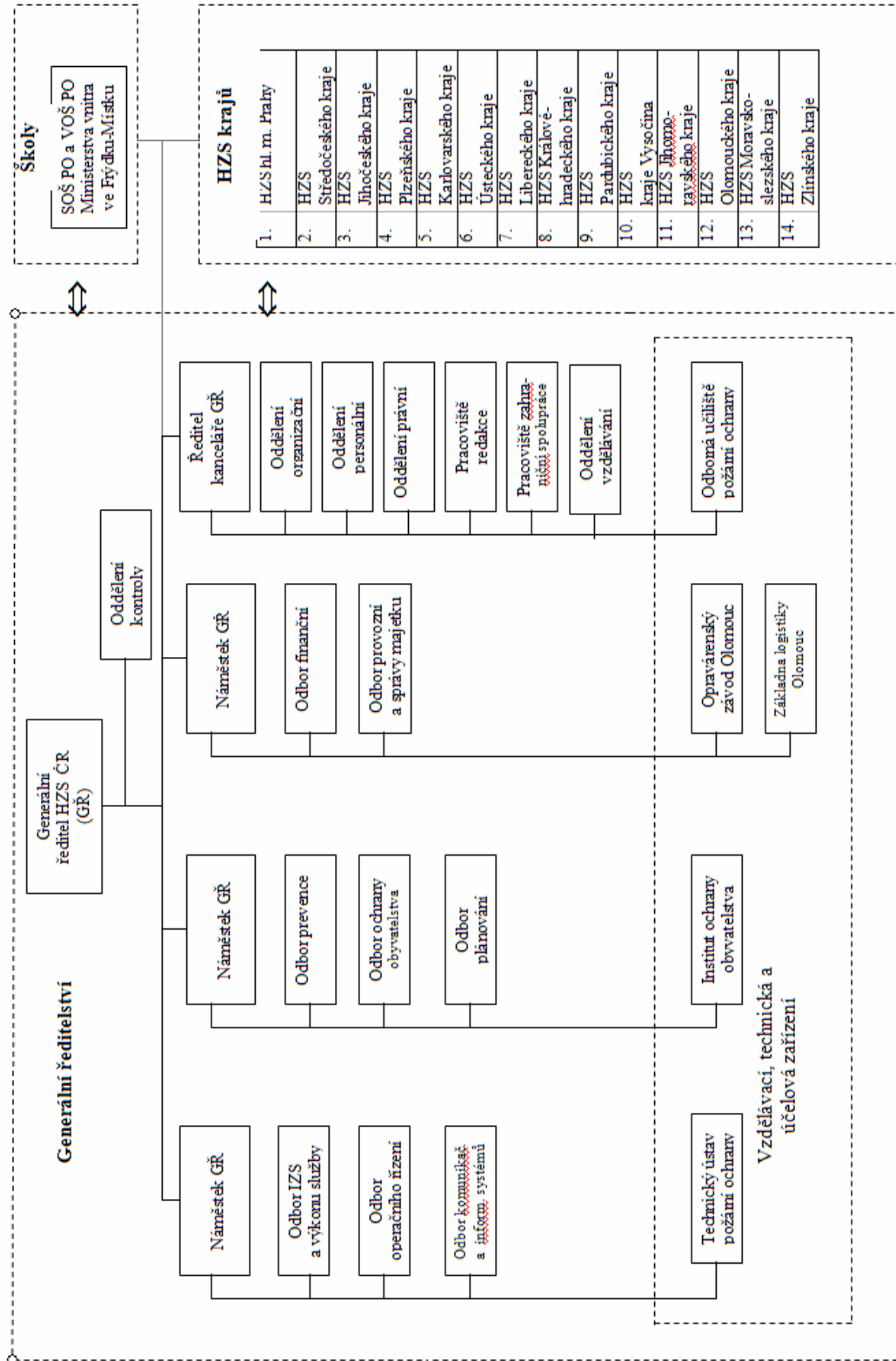
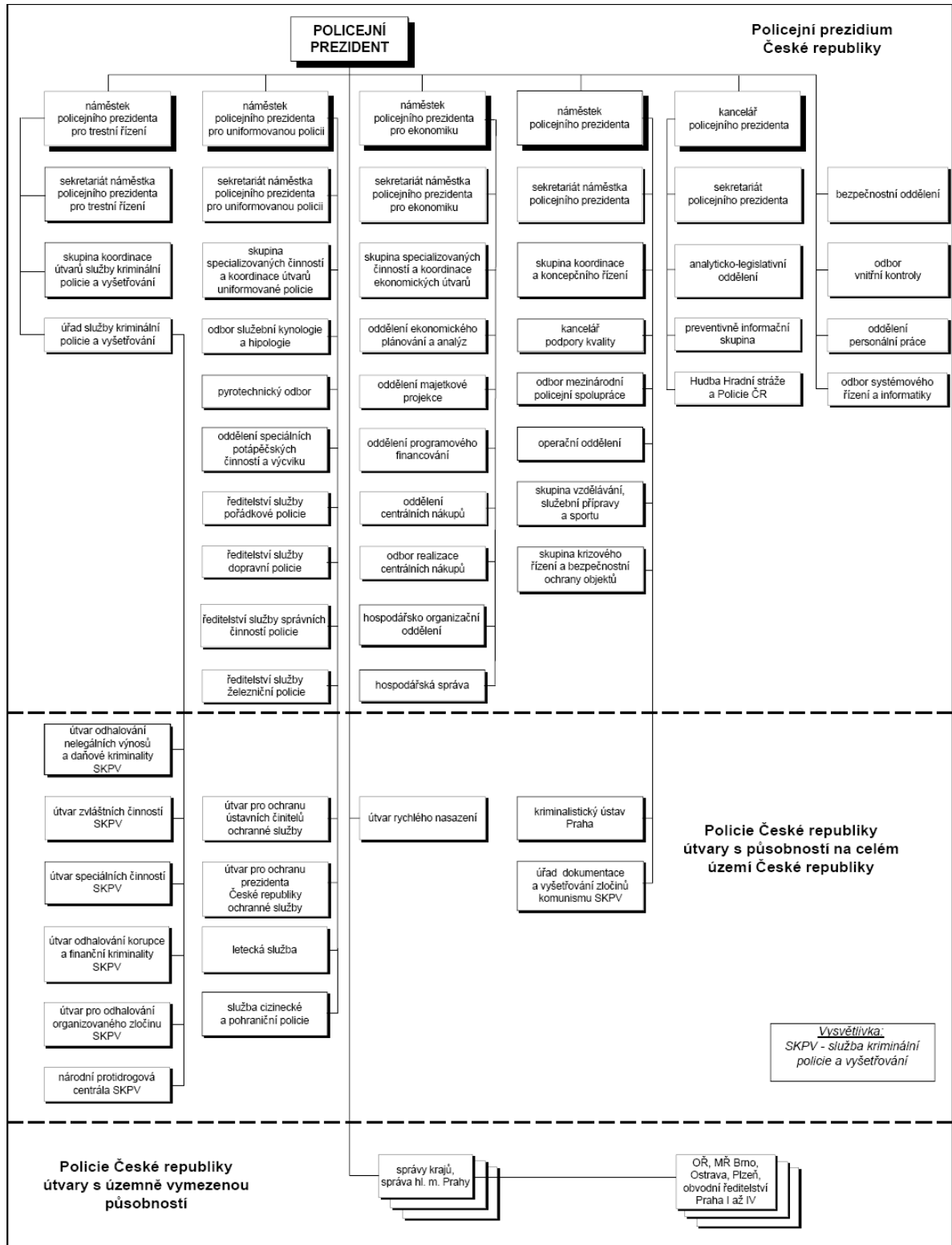

Schéma Policie České republiky

[cit. 15. června 2006] dostupné na <<http://www.mvcr.cz/policie/index.html>>

ČERNÁ KRONIKA *krimi.vychod@denik.cz*

ORLICKOÚSTECKO
 Drze se nastěhovali do cizího bytu

Vysoké Mýto/ Z porušování domovní svobody a poškození cizí věci obvinili ve čtvrtek policisté ženu (52 let) a muže (40). Ti přišli k majitelce jednoho bytu, že okresní úřad jim předal klíč od jejího bytu, že se mají k ní nastěhovat na dobu rekonstrukce jejich bydlí. Za dva dny je policie vyšetřovala, hrozí jim až tříletý trest odnětí svobody. (sl)

ORLICKOÚSTECKO
 Dvakrát narazili šoféři do aut zezadu

Ústí nad Orlicí/ Osm dopravních nehod vyšetřovali policisté ve čtvrtek. Nezanedbatelné škody dosáhla 800 tisíc korun. V Ústí nad Orlicí se nevěnoval vpondvečer řízení řidič Škody Octavia a narazil do nákladáku, stálo to 300 tisíc. O něco později se stala v Ústí další kolize, příčina byla stejná: fabie vjela do auta značky KIA, škoda byla 160 tisíc. (sl)

ORLICKOÚSTECKO
 Vykradl automobil před hřbitovem

Lanškroun/ Drzost zlodějí je nekonečná. Ve čtvrtek ohlásili policii, že před hřbitovem někdo vyloupil auto Ford Focus. Majitelka vozu byla na smutečním aktu, poberta využil příležitosti, rozbil jakýmsi předmětem sklo dveří a ukradl dvě kabelky: v nich byly peníze, tři platební karty, dva mobilu a klíče. Vznikla škoda ve výši 21 950 korun. (re)

ORLICKOÚSTECKO
 Zloděje zajímají drahé věci řidičů

Vysoké Mýto/ Policisté zjišťují, že vloupání do zaparkovaných vozidel v poslední době nápadně přibývalo. Potvrzují to také dva čtvrteční ohlášené případy. Kromě Lanškrouna byl okraden řidič ve Vysokém Mýtě. Zloděj si našel nákladák značky Scania a odnesl si autorádio, monitor navigace a televizor. Řidič vypočetl, že je chodí o 35 tisíc korun. (jko)

události obrazem
 AUTO V ŘECE

NEHODA. U Třebechovic pod Orebem na Královéhradecku nezvládl řidič osobního vozidla jízdu a skončil v říce Dělíně. Nehoda se nastětí odešla bez zranění. Hasiči vytáhli vozidlo z říčky pomocí vyprošťovacího automobilu. Příčiny nehody šetří policie. Foto: SDH Třebechovice pod Orebem

STŘET KOLA S AUTEM

NEROVNÝ SOUBOJ. V Heřmanově Městci na Chrudimsku se ve čtvrtek střetlo kolo s osobním autem. Zraněného cyklistu si vzala do péče zdravotnická záchranná služba, následky nehody na silnici odstranili privolaní hasiči. Foto: HZS Partubického kraje

zaznamenali jsme
 RUCE NA VOLANT

Náchod/ Zdejší policisté ve čtvrtek při silniční kontrole rozdávali řidičům informativní DVD s problematikou dopravních nehod, které vznikají nepozorností řidičů. „Podle nejnovějších výsledků dopravních statistik má velký počet nehod na světlo právě nevěnování se řízení vozidla. Akce nazvaná Ruce na volant vyzývá motoristy, aby se při řízení automobilu nezabývali činnostmi, které odvádějí jejich pozornost od aktuálního dění na silnici. V dnešní vysoce motorizované době, kdy po silnicích jezdí tisíce dopravních prostředků, je silnice křížující chodci, cyklisté nebo i bruslaři, každá vteřina nepozornosti může znamenat tragedii či zbytečně zmařený život.“ informovala inspektorka Eva Pracháčková. Jednou dopravní nehodou z poslední doby, jejíž příčinou bylo nevěnování se řízení vozidla, je středeční náraz vozu do stromu na silnici mezi Náchodem a Vrchovinami. Řidička, která vjela ze silnice, když se kochala pohledem na krajinu a v plné rychlosti narazila do stromu po pravé straně vozovky, nastětí vyvázla bez zranění. Pouze na osobní automobilu způsobila hmotnou škodu ve výši 80 tisíc korun. (hd)

Cyklisté musejí být dobře vidět v silničním provozu

Někteří jezdci se vozí na bicyklech ze zásady bez pořádného osvětlení

Jiří KONÍČEK
 Orlickoústecko/ V naší oblasti tvoří cyklisté nemalou část účastníků provozu na silnicích, ulicích a ostatních komunikacích. V některých sídlech, zvláště městech, jich můžete denně potkat nepřehlédnutelný počet. Objevují se i na velmi frekventovaných vozovkách, kde musejí mít řidiči oči jako ostríží. Přínosem pro bezpečnější dopravu jsou bezesporu cyklistické stezky. Kde byly postaveny, ubylo dopravních nehod, kromě jiného právě střetů s cyklisty. Příkladem za všechny je stezka mezi Vysokým Mýtem a Choceň podél frekventované silnice druhé třídy, na níž docházelo v minulých letech často k neoprávněným srážkám vozidel a jezdců na bicyklech. Stávalo se, že ta dva někteří nalezli i smrt. Po vybudování stezky před několika lety přestal být z této silnice strašák, naopak někteří řidiči to tudy „valí“ jako o závod. Všude však cyklistezky nejsou, zvláště ve městech jsou neosvětleni cyklisté v době soumraku nebo ranního roz-

CYKLISTÉ MUSEJÍ dávat na silnicích velký pozor v každou denní dobu. Foto: Deník/Petr Wagerknecht

břešku jistým nebezpečím. Je totiž stále hodně těch, kteří nějaké světlo na kole neuznávají, považují je prostě za zbytečnost. Zřejmě se domnívají, že jsou dobře viditelní (anebo takoví být nechtějí). Jenže to je omyl, každý člověk (chodce, řidič, cyklista) nemusí být pořádně soustředěný, může i hůře vidět, takže takový jezdec je pak jedoucím „torpédem“. Nejenže vás vyděsí, ale i srazí a sám se může zranit. Je to jednoduché pochopit, jenže tyto „borci“ jsou naprosto nepoučitelní. Svěho času se na ně poněkud více zaměřily policejní hlídky, zdá se, že v poslední době tomu tak už není. Proto se dá jediné přivítat iniciativa měst Litomyšl, Vy-

Chtěl ji slyšet naříkat jenom on

anatomie zločinu
 VIKTORIIN ŠULC
 Měl pověst neškodného, možná zlomyslného blba. Co se mu odehrávalo v hlavě, netušil nikdo. Byl přesvědčen, že žádná žena nechce pohlavní styk dobrovolně, že jí chlap musí vždycky přemoci. Z ženského těla ho přitahovala nejvíce prsa. Pokud možno velká. Už delší dobu si představoval, jak nějakou ženu kouše do objemných prsou, řeže jí tam nožem a pichá spendlíky. Chtěl, aby to byla slušná ženská, co se mu bude bránit a křičet bolestí, ale taky chtěl, aby jí slyšel naříkat jenom on... Trochu moc ideálně najednou, chtělo by se říct. Když jeho sny dozrály k vraždě, zardousl 61letou ženu. Místo činu se nacházelo na

Olšanských hřbitvech, v otevřeném prostranství hrobky rodiny Wesselych. Kriminálním, vedeným slavným majorem Zahradkou, pomohlo, že Jaroslava Hrazdilová ze Žitkova měla u sebe občanský průkaz, pochyby neexistovaly ani o motivu činu: čerstvě potrháné kalhotky a podvazkový pas, tomu odpovídající zranění na pohlavních orgánech... Případů bylo více
 Jenomže smrt Hrazdilové nebyla prvním napadením starší ženy, shodou náhod přezlila útok hřbitovního násilníka 82letá Zdena Zelenská. Mladý muž posaditě postavy a ruměných tváří se na ni usmál: „Tak pojď, ty kurvo!“ Pak jí srazil na zem a rdousl. Zelenská předstírala, že je mrtvá, a ještě slyšela, jak muž spokojeně říká: „Máš dost, ty kurvo, vid?“ Vtom se ale za zdi nečekané ozvaly nějaké hlasy. Zelenská začala křičet o pomoc, muž jí uhořel pěstí a utekl. Zlom ve vyšetřování nastal po příhodě z února 1969, která připomíná tehdy oblíbené povídky pánů Šimka a Grossmanna. Nedospělé sestry Zalabákové sly kolem hřbitovní zdi, na které seděl řidič obaženec a hvízdáním upozorňoval na své přirození. Brzy ale na místo přišla manželská dvojice, která nemravul zvala. Když mu vyhubovali, deviant se rozplakal, seskočil ze zdi a utekl. Nic nezapíral
 Václav Batěk se až příliš podobal muži, který napadl Zelenskou! Výslech nepřihlíš mluvného mladíka přinesl ovoce, příznak všechno, včetně vraždy Hrazdilové. Uváděl informace z místa činu, které mohl znát jen pachatel: „Do hrobky jsem chodil masturbovat. Pre-

ČERNÁ KRONIKA

krimi.vychod@denik.cz

ORLICKOÚSTECKO

Nalezli v zemi další dva granáty

Libchavy/ Na neobydleném místě za vsí byly ve středu po 18. hodině nalezeny pod povrchem země dva dělostřelecké granáty. K nálezům byl přivolán pyrotechnik z Hradce Králové, ten munici zajistil a odvezl ke zneškodnění. Zatím se neví, zda se jednalo o granáty z druhé světové války. Je to v poslední době druhý nález munice na Orlickoústecku. (jko)

ORLICKOÚSTECKO

Celostátně hledaný byt zadržen v noci

Česká Třebová/ Včera o půl třetí v noci zadrželi policisté při běžné kontrole ve městě 27letého muže z Krnova, který je evidován v celostátním pátrání. Muž nekladal žádný odpor, je podezřelý z majetkové a násilné trestné činnosti. Podle informací tiskové mluvčí Policie ČR v Ústí nad Orlicí Evy Schrovové se v minulosti již se zákonem potýkal. (jko)

ORLICKOÚSTECKO

Zloději byli velmi čilí od ranních hodin

Orlickoústecko/ Během včerejší rána byla policistům hlášena tři vloupání ve městě. Ve dvou případech se jednalo o vniknutí do zaparkovaných osobních automobilů. Zároveň se policisté začali zabývat ohlášeným vloupáním na dalším místě, a to do prodejny potravin ve stejném městě. Skody ve všech případech se upřesňovaly celý den. (jko)

ORLICKOÚSTECKO

Ženě upadla taška, zloděj byl rychlejší

Lanskroun/ Při nastupování do vozidla upadla ve středu triacyřicetileté ženě kabelka na zem. Měla v ní mobilní telefon, peněženku, platební kartu i doklady. Neznámý zloděj využil nezvyklé příležitosti a reagoval ihned: než se žena vrátila pro své věci, sebral kabelku a byl pryč. Majitelka oznámila, že jí vznikla škoda ve výši devět tisíc korun. (jko)

ORLICKOÚSTECKO

V protisměru najela felicie do citroënu

Orlickoústecko/ Dvě oznámené dopravní nehody vyšetřovali policisté ve středu. Nikdo se při nich nezranil, škoda dosáhla částky 100 tisíc korun. Poměrně velká vznikla v Helvíkovicích, kde se dostal do protisměru řidič felicie a srazil se s osobním automobilem značky Citroën Xantia. Při této kolizi vznikla škoda ve výši devadesát tisíc korun. (jko)

ORLICKOÚSTECKO

V části Třebové hořela popelnice

Orlickoústecko/ Hasičské jednotky nezaznamenaly ve středu po čase příliš výjezdů do terénu. V 15 hodin přivolali lanskrounský sbor k uzamčenému bytu v Lanskrouně. Včera o půl čtvrté v noci ohlásili hořící popelnicí u Primony v České Třebové. Na místo požáru vyjela jednotka Českých drah, nevznikla tady žádná větší škoda. (jko)

Ohně, nehody, chemikálie

Nejvíce výjezdů v Pardubickém kraji měli v uplynulém měsíci hasiči Orlickoústecka

JIRÍ KONÍČEK

Orlickoústecko/ Hasiči Pardubického kraje zaznamenali za březen celkem 381 událostí. Nejvíce jich mělo Orlickoústecko: 127, o sedmadvacet více než Svitavsko, tedy přesně třetinu z celého kraje.

Poměrně nízký počet výjezdů se objevil v kategorii dopravních nehod. Orlickoústecko vyjelo k jednácti bouráčkám, nehodám a haváriím, což bylo zase nejvíce z celkových 109 v kraji. U požárů to bylo naštěstí jinak: z dvacíti jich mělo Pardubicko patnáct, náš okres „jenom“ osm. Vysoký bývá tradičně počet různých pomoci lidem, kteří zůstali ve vřátu ve vysokých domech, měli uzamčené dveře do bytu apod. Ani v tomto případě si Orlickoústecko nenechalo vzít primát a z

celkových 148 událostí jich mělo dvě přes padesátku. Na první pohled zaujme také součet všech událostí za první tři měsíce letošního roku. Orlickoústecko mělo před další trojicí okresů Pardubického kra-

je porádný náskok. Ze 141 událostí se jich u nás stalo čtyři sta třicet, tedy například o 68 více, než vykazalo Svitavsko, ovšem zároveň o rovnou stovku více než Chrudimsko. Mezi největší březnové udá-

lostí v celém kraji se rozsahem i vypočítanou škodou bezpochyby zařadil požár rekreační chaty v Dolní Čermné 20. března těsně po půlnoci. Šest hasičských jednotek se snažilo ohně zlikvidovat, přesto požár poničil celou rekonstruovanou stavbu a vybavení. Vyšetřovatel hasičů stanovil škodu na půldruhá miliónu korun, ale také, že příčinou bylo úmyslné založení. Jinou závažnou událostí týkající se Orlickoústecka bylo nalezení nebezpečné látky v prostoru bývalého pivovaru těsně u železniční trati ve Vysokém Mýtě. HZS Vysoké Mýto zjistil v místě osmdesát litrů endrinu (v listových laláčích) a asi sto kilogramů práškovité chemikálie. Látku odstranila odborná firma, zarazilo však, že objekt byl otevřený, ačkoliv se nachází na frekventované ulici.

Jak Mojžíš potkal Moniku

anatomie zločinu

PETR STROMPF

Bylo to tenkrát velké pozdvižení, když do vylohy kočárnictví nahlížel muž v námořnické uniformě. Nebyl to přitom žádný plavčík, ale na první pohled velká šarže. Imponoval svému okolí natožli, že leckterý kolemjdoucí očividně zpoměl, aby si prohlédl všechno ty zlaté předměty a vysokého fešáka, který sňovlivavě opílel kradmé úsměvy. Robert Mojžíš to s lidmi prostě uměl. Jeho povedené kousky, jak zrychlit tep zejména ženám, praktikoval vždy ve velkých městech. To aby měl velký výběr i možnost vécas zařadit zpátečku.

První dobrá zpráva

Prahu si ve svém podvodnickém lumpačení nechal napolev, protože dobře věděl, co vše mu dočasná anonymita velkoměsta dovolí. „Kde kotvíte?“ uslyšel za sebou. Dival se pak na dvě ženy, z nichž jedna lehece podléšavala v koleno, a druhá jí pomáhala udržet stabilitu. Blondýna voněla drahým parfémem a vrávorající bu-

neta oděrem vodky. „Kotvím všude tam, kde nehrozí žádná bouře,“ řekl a lehece se k oběma ženám obřadně uklonil.

„Vtipnej!“ vypískla smíchy připlíplá bruneta. Její společnosti jí zpražila vyčítavým pohledem. Pan důstojník by se taký mohl urazit. „To je v pořádku, madam. Na svých cestách jsem si vyslechl le dasco. Ale zatím jsem neslyšel vás.“ započal Robert konverzací a usmál se na hezkou blondýnku tak, že ze sebe dalších pět vterin nevysookala jediné slovo.

„Monča toho nikdy moc nemamluví. Do všeho aby jí clověk strkal,“ uchechtla se bruneta a Robert džentlimentsky přehlédl, že její poslední slůvko překrylo nepatrné opilecké rihnutí. Moc toho nikdy nemamluví, zopakoval si v duchu pronesenou poznámku. Výborné. Monča asi bude jeho clověk.

„Smím vás pozvat na skleničku?“ znou se obřadně k blondýnce uklonil a ona jen překvapením vyřetřila oči. „To ne, musím domů. Zrovna malujeme,“ odpověděla a v hlase jí zazněla litost. „Malujete? Snad maluješ. Víte, Monča si dělá všechno sama,“ zborčila bruneta krátkou pauzličku, v níž uvidl zase Robert. To byla pro něho dobrá zpráva. A pak už to slo jak na drátku.

Otočil pomyslným kormidlem k nejbližší kavárně a s

plavením se v oceánu netušných možností se mohlo začít.

Když už je ruka v rukávě

Uběhlo pár dnů vzájemného ofukávání mezi Monikou a Robertem. Ona mezitím vymalovala svůj byt a on si maloval obrysy plánu, jak z poměrně naivní ženy vytriskat majlant a hlavně důvěru, že jednou od jejího vápneu voničho bytčku získá druhé klíče. Uniformu korvetního kapitána musel kamarádovi vrátit, když u něho chtěl ještě nějakou dobu přespávat. Arzenál uniformem a vyznamenání měl Robertuv nájemce veliký. Byl jejich registračním sběratelem a Robert propagátorem.

Nájemce o tom samozřejmě nevěděl, ale co na tom, když nejméně tři dny v týdnu pobýval mimo domov. Monika zase byla mimo sebe, když Roberta spatřila vždy upraveného a voničho příslibem barevné budoucnosti zarámované do palem, kokosových ořechů a písčitých pláží opuštěných ostrovů, na kterých jí Robert na společných zaoceánských cestách samozřejmě zastaví.

Fešák v propučené hodnosti korvetního kapitána se u Moniky zastavil dřív než ona v snovém blouzení. Obstaroval krásnou orchidej, kterou

krátce předtím ukradl v recepci hotelu Esplanade. Požádal Moniku o ruku a sám k obřadu i svolil.

Udělal krok dopředu právě včas – Monika se mu vrhla kolem krku a tak aspoň zabránil pohledu na sebe, ve kterém se zjevil vítězný skleb. Dival se totiž na stěnu bytu, na které visel obraz, který ho dráždil již delší dobu.

Monika, profesi krejčovka z jakéhosi podniku vyrábějícího pracovní oděvy, neměla tušení, že na bílé zdi visí rodinný klenot, originál od Julia Mařáka. Tudíž na skobě je i hodné peněz. Robert totiž o výtvarném umění věděl hodně. Byl to kšeftsman se všim vsudy a dovedl prodát i prázdnu pikslu od olejevoek.

„Přála jsem si svatbu a teď to slyším přímo od tebe,“ spítla rozrušená a u objeti nepolevovavala. Rázný konec vzal Robert do své reže. Využil romantického blouznění své oběti a druhé klíče od jejího bytu přecej získal.

Obraz od Mařáka tak brzy změnil majitele, Monika změnila názor na muže v uniformách a z korvetního kapitána byl chudáček v mundúru ruzyňského mukla, který svlékl až za hodné let. A to za armádu podvečených žen, prodané cennosti a falešné osobní doklady. To pak soudce nějaký ten paragraf vždycky s radostí najde.

události obrazem SRÁŽKA DVOU VOZIDEL

TĚŽKÁ HAVÁRIE. Na rovném úseku silnice u Lhoty u Přelouče se ve středu srazila vozidla Škoda Felicia a Iveco. V obou automobilech byli uvězněni řidiči. Zaklíněného muže z násiladního vozidla se hasičům podařilo vyprostit nezraněného. O řidiče z felicie se však musela postarat záchranná služba. Foto: HZS Pardubického kraje

AUTO NA STŘEŠE

NEZVLÁDLÁ ŘÍZENÍ. V Batňovicích na Trutnovsku řidička automobilu Škoda Felicia nezvládla řízení, dostala smyk a skončila s vozidlem mimo vozovku na střeše. Žena utrpěla zranění. Zasahující hasiči z Trutnova a Úpice poskytli řidičce první předlékařskou péči a po příjezdu záchranné služby jí pomohli naložit do sanitky. Foto: HZS Královéhradeckého kraje

POŽÁR PŘÍSTAVKU

VČASNÝ ZÁSAH. Ve Vestci na Náchodsku začal v úterý hořet dřevěný přístavek rodinného domu. Požár zasáhl plochu zhruba 2x3 metry a způsobil škodu za tisíc korun. Včasným zásahem hasičů z Jaroměře a Českého Skalce se podařilo zabránit rozšíření ohně na obytný dům. Foto: HZS Královéhradeckého kraje

Kauza o skladu nebezpečných látek ve Chvaleticích, část 1 (Orlické noviny, 19. června 2006, str. 1)

Jedy ve Chvaleticích

Areálem bývalého Energostroje otřásla silná exploze

"Zdraví lidí ani životní prostředí není bezprostředně ohroženo. Sklad nebezpečných látek se nachází mimo obydlenou část Chvaletic," řekla tisková mluvčí přeloučské radnice Jiřina Dlasková.

- VENDULA FIŽOVÁ
- TOMÁŠ DVOŘÁK

Chvaletice - V malém městečku na Pardubicku byl v pátek objeven sklad nebezpečných látek (na snímku Venduly Fižové). Přišlo se na něj kvůli silné explozi, která ve středu otřásla areálem bývalého Energostroje vedle odkladiště popílku.

Našli dokonce i kyanidy

"Dvaapadesátiletý pracovník z Heřmanova Městce byl vážně zraněn výbuchem tlakové bomby. S popáleninami byl odvezen do pardubické

nemocnice a po ošetření byl propuštěn," sdělil policista obeznámený s případem.

Není prý důvod k panice

Skladiště využíval soukromý podnikatel, jenž neměl speciální povolení k likvidaci nebezpečných odpadů. Přesto zde Česká inspekce životního prostředí našla podle Jany Samkové z královéhradecké pobočky prošlé chemikálie s vysoce toxickými vlastnostmi, soli těžkých kovů nebo kyanidy. "Zatím jsme se dostali ze tří budov pouze do jedné. Rozbory budou dnes pokračovat," sdělila Samková.

"Zdraví lidí ani životní prostředí není bezprostředně ohroženo. Areál se nachází mimo obydlenou část města," řekla tisková mluvčí přeloučské radnice Jiřina Dlasková.

"Není důvod k vyhlášení krizového stavu," ujistil vice-

hejtman Pardubického kraje Roman Línek. "Z fondu krizového řízení jsme vyčlenili potřebné finance k zajištění ostrahy objektů. Řádově půjde o desítky tisíc korun," upřesnil krajský radní pro životní prostředí Petr Šilar.

Řada obyvatel Chvaletic byla z případu zděšena. Mnoho z nich se o něm dozvíдалo až od naší redakce. "Rozhodně to není dobře, že tu něco takového je," uváděli.

"Nevěřím, že by měli vše pod kontrolou, jak tvrdí," pravil muž, jenž jako jeden z mála o události věděl. Starší pán o holi měl pochybnosti: "Nebýt úrazu, nikdy by se na sklad nepřišlo. Bezesporu je tam několik let," odhadoval.

Starostka je na dovolené

Starostka Chvaletic Blanka Zaklová se k celé záležitosti nechtěla vyjadřovat. "Omlouvám se, nic vám k ní neřeknu. Momentálně jsem totiž na dovolené v Bulharsku," sdělila nám do telefonu.

V současné době střeží objekt bezpečnostní agentura. "Nezlobte se, ale my nemůžeme poskytovat žádné informace," dodala pracovnice bezpečnostní agentury.

Obdobný sklad jedů jako ve Chvaleticích byl odhalen přibližně před dvěma měsíci též v Libčanech na Královéhradecku.

Chemikálie začali odvážet!

Likvidace jedů a výbušnin z nedávno objeveného tajného skladiště ve Chvaleticích byla zahájena!

■ VENDULA FIŽOVÁ

Chvaletice - Lidé z města na Pcheloučsku si mohou alespoň částečně oddechnout. Včera večer tu totiž panoval cílý ruch. Z objektu, ve kterém bylo nalezeno několik tun chemických látek, odborníci odvezli zhruba 80 tlakových lahví s fosgenem, kyanovodíkem a dalšími neznámými plyny! I když s téměř tříhodinovým zpožděním, protože se čekalo, až klesnou venkovní teploty.

Cesta hlavním městem

Jejich novým "domovem" se stalo úložiště Státního ústavu jaderné, chemické a biologické ochrany v Kamenné u Příbrami. "Transport doprovázela vozidla policie, hasičů i mobilní laboratoř zmíněného ústavu," uvedla tisková mluvčí Pardubického kraje Kateřina Nohavová. Transport z Chvaletic pokračoval směrem na Kolín, projížděl Středočeským krajem i hlavním městem Prahou.

Kdo to zaplatí?

Jednou z důležitých otázek byly finance. Pardubický kraj před několika dny požádal příslušná ministerstva o zálo-

hu na "zničení" látek. "Podle informací, které mám k dispozici, ministr financí již také rozhodl o uvolnění námi požadované částky deset milionů korun," řekl vicejejtman Pardubického kraje Roman Línek. "Takže likvidace ostatních nebezpečných chemikálií bude moci ve Chvaleticích podle kraje pořízeného bezpečnostního projektu pokračovat," dodal. Výbušné látky budou údajně dnes odvezeny za podobných opatření do pardubické společnosti Explosia, a.s.

Samotnému přesunu látek předcházela inventarizace a rozřídění nebezpečných chemikálií, dále schválení bezpečnostního projektu a monitoring půdy a ovzduší.

Hledá se viník

Na skladiště se přišlo kvůli explozi, kterou způsobil Ludvík F. při údajném třídění chemikálií. Objekt pronajala společnost Avot Chvaletice Ladislavu Pilcovi. Ten je již tři roky nezvěstný. "Do novely zákona o odpadech chceme doplnit ustanovení, podle něhož by podnikatelé, kteří nakládají s nebezpečnými odpady, museli mít určitou formu povinného pojištění. Věřím, že se tak podaří množství podobných případů výrazně omezit," konstatovala náměstkyně ministra životního prostředí Ivana Jirásková.

Chvaletické skladiště se vyprazdňuje. Kolona vozidel s tlakovými lahvemi, ve kterých jsou fosgen, kyanovodík a neznámé plyny, zamířila včera v doprovodu hasičů, policistů a mobilní laboratoře do Státního ústavu jaderné, chemické a biologické ochrany v Kamenné u Příbrami. Foto: Tomáš Kubelka

Město je stále „jedovaté“

V nelegálních halách se neustále ukrývá několik desítek tun nebezpečných chemikálií. Včera se o chvaletickém "pokladu" mohli poprvé přesvědčit také novináři.

■ VENDULA PÍZOVÁ

Chvaletice - Pardubický kraj může pokračovat v likvidaci nebezpečných chemikálií v nelegálním skladu ve Chvaleticích na Pardubicku. Kraj již získal deset milionů korun od státu, řekl včera při prohlídce areálu náměstek hejtmana Roman Línek. Poprvé si areál prohlédli novináři, aby viděli "cenosti", které haly skrývají.

"Je tam v podstatě kompletní škála laboratorních chemikálií," uvedl jeden z pracovníků odborné firmy Dekonta, který si nepřál být jmenován. K vidění tak byly v několika ob-

JAKÁ JE SITUACE

■ Fosgen, kyanovodík i výbušniny jsou už pryč. Přesto jsou ve skladech další tony nebezpečných látek.

■ Likvidace potrvá několik měsíců, záleží na financích.

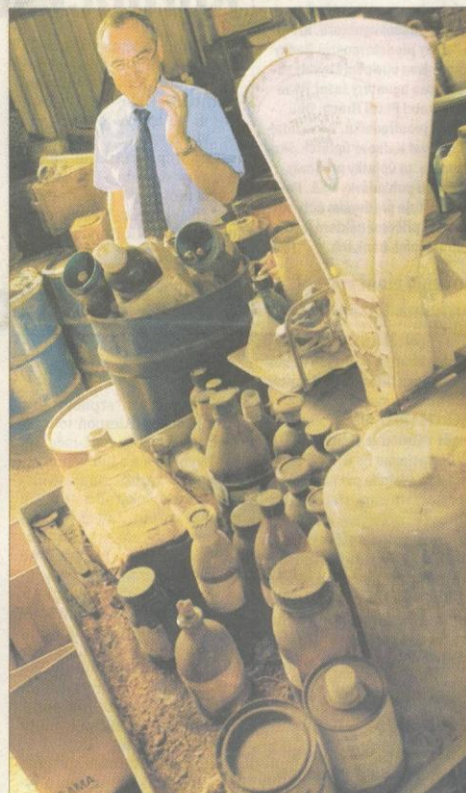
■ Nájemce skladů Ladislav Pilc je i nadále nezvěstný.

jektech bedny, sudy, lahve, ale také přepravky s dózami. "V tomhle objektu se nachází odoričasný plyn, dále nevytříděné či neidentifikovatelné látky," uvedl Tomáš Ondrůšek z Dekonty u jedné z pěti hal.

V dalších skladech byly nejen výbušniny, ale i aminy, peroxidy a jiné chemikálie. Do některých z objektů zatéká, což podstatně zvyšuje riziko nebezpečí.

"Pozitivní je, že se podařilo situaci ve Chvaleticích stabilizovat do té míry, aby se další postup v této věci mohl přepnout z režimu krizového řízení do režimu řešení v oblasti životního prostředí," řekl vicehejtman Pardubického kraje Roman Línek.

Na nelegální úložiště látek se přišlo kvůli explozi, která areálem otřásla v polovině června. Objekt měl pronajatý Ladislav Pilc, který je již tři roky nezvěstný. Nejnebezpečnější látky - fosgen a kyanovodík - byly odvezeny v minulém týdnu do Kamenné u Příbrami, hydrid sodný do pardubické společnosti Explosia. Odborníci se shodují, že likvidace dalších chemikálií ještě nějaký čas potrvá - v řádu jde o měsíce. Na místě stále platí co nejvyšší opatrnost a bezpečnost.

V halách stále hrozí nebezpečí nadýchání se škodlivých výparů. Vicehejtman Pardubického kraje Roman Línek (na snímku) sklady navštívil, ale stejně jako ostatní se snažil jít ihned ven. Foto: Tomáš Kubelka

Nebezpečné jedy jsou na tajném místě

■ MARTIN BRABEC

Slatiňany - Kontejnery s nebezpečnými chemikáliemi, které policie našla už koncem června v rodinném domku, stále ještě nebyly odvezeny k likvidaci. Zatím jsou na tajném místě, které policisté nepřetržitě hlídají.

"Minulý týden bylo zahájeno správné řízení, které má stanovit podmínky odvozu a likvidace těchto látek. V těchto dnech končí lhůta pro připomínky. Pak dojde k odvozu během desítek hodin nebo v několika málo dnech," vysvětluje chrudimský místostarosta Jan Čechlovský.

Právě Chrudim jako obec s rozšířenou působností likvidaci nelegálního skladu koordinuje a zajišťuje. Podle Romana Tučka z firmy Dekonta, jež pracuje na inventarizaci a následně likvidaci toxických látek, by množství nalezených jedů zaplnilo celou jednu garáž.

"Jde o sloučeniny anorganické i organické chemie. Podobné jsme našli i v Libčanech," říká Tuček. Při vyšetřování kauzy skladu jedů v Libčanech na Královéhradecku vyšlo najevo, že v tomto případě obviněný muž měl nelegální skladiště i ve Slatiňanech.

Tisková zpráva HZS Pardubického kraje (3. ledna 2007)

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PARDUBICKÉHO KRAJE

Tisková zpráva – 3. ledna 2007

Tragický požár způsobila nedbalost

Nedbalost při používání tepelného spotřebiče, takový je verdikt vyšetřovatelů a znalců, kteří zjišťovali, co způsobilo požár statku 30. listopadu 2006 v Jakubovicích na Orlickoústecku. Při požáru zemřely tři děti ve věku do 6 let a jejich matka (1970). Při používání infrazářiče nebyla podle vyšetřovatelů dodržena bezpečná vzdálenost od hořlavých materiálů. Infrazářič byl umístěn v blízkosti obývací stěny, textilií a koberce, které se postupně vzňaly.

Tehdy na místě zasahovalo celkem pět hasičských jednotek (profesionální jednotka hasičů z Lanškrouna a dále dobrovolné jednotky hasičů z Dolní Čermné, Dolní Dobrouče, Letohradu a Lanškrouna). Požár byl na operační středisko hasičů oznámen 18.13 hodin. Profesionální hasiči dorazili na místo v 18.22 hodin a ihned začali s průzkumem. Zjistili, že hoří v obývacím pokoji v přízemí a uvnitř našli čtyři osoby. Hasiči postižené osoby vynesli a započali s jejich oživováním. Na místo se dostavily i tři vozidla zdravotnické záchranné služby. I přes okamžitou pomoc všechny čtyři osoby na místě zemřely.

Požár nebyl velkého rozsahu, hasičům se ho podařilo dostat pod kontrolu v 18.46 hodin a zcela zlikvidovat za dalších patnáct minut. Škoda byla stanovená na 200 tisíc korun.

por. Vendula Horáková
tisková mluvčí
HZS Pardubického kraje

Tisková zpráva HSZ Pardubického kraje – prevence (5. února 2007)

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PARDUBICKÉHO KRAJE

Tisková zpráva – 5. února 2007

Požární ochrana v bytových domech aneb Ruská ruleta o život i o peníze

Hořlavé předměty na chodbách a schodištích

Bytové domy mají v drtivé většině případů pouze jedno schodiště a to mnohdy slouží jako tzv. chráněná úniková cesta. V případě požáru je to jediná cesta k záchraně, jediná cesta pro přežití. Podle zákona o požární ochraně a jeho prováděcích předpisů nesmí být v těchto prostorách umístěny žádné hořlavé látky a žádné předměty, které by bránily evakuaci a záchraně osob nebo které by ztěžovaly požární zásah.

Za porušení této povinnosti může být Hasičským záchranným sborem ČR udělena vlastníku domu pokuta až půl milionu korun.

Přesto si mnozí občané pletou chodby a schodiště bytových domů se skladišti, komorami nebo dokonce relaxačními koutky - ostatně o tom vypovídají i přiložené fotografie pořízené v bytových domech.

V případě požáru nejenže je znemožněna evakuace osob zataraseným schodištěm, ale může dojít i k přenosu požáru na tyto hořlavé předměty a šance na záchranu v takovém prostoru pak strmě klesá k nule.

Chodíte kolem a říkáte si – „*nebudu se s nikým hádat a budu radši dělat, že to nevidím?*“ Děláte velkou chybu! Oheň ani jedovatý kouř se nebudou ptát: „*Čí byla tato skříň, kočárek nebo křeslo?*“ Nebudou pátrat po tom, kdo sem tyto věci uložil a jak dlouho tu jsou, nebudou hledat důvody..... Tihle dva zlí parťáci nemají svědomí a skutečně umí zabíjet.

Vyvarovat se tragédi i pokut lze přitom zcela jednoduše. Odpovědné osoby musí nekompromisně zajistit dodržování požárních předpisů a občané a spolubydlící se nesmí bát upozornit na tyto závady svého správce, domovníka nebo předsedu výboru.

Když tyto odpovědné osoby nezajistí nápravu, mohou se občané obracet přímo na inspektory a komisaře oddělení prevence na každém územním odboru HZS Pardubického kraje nebo přímo na krajském ředitelství.

Autor textu:

mjr. Ing. Jan Novotný, vrchní komisař, vedoucí odd. prevence HZS Pardubického kraje územní odbor Svitavy

por. Bc. Vendula Horáková
komisař - tisková mluvčí
HZS Pardubického kraje

Tisková zpráva HZS Pardubického kraje s fotomateriálem (16. ledna 2007, foto Jaroslav Kubíček)

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PARDUBICKÉHO KRAJE

Tisková zpráva - 16. ledna 2007

HZS Pak územní odbor Ústí nad Orlicí

Dne 16. ledna 2007 ve 3.09 hodin byl na operační a informační středisko hasičů oznámen požár osobního vozidla Opel Frontera (rok výroby 2001) v Chocni. Operační důstojník na místo události ihned vyslal profesionální jednotku hasičů z Vysokého Mýta a místní dobrovolnou jednotku hasičů. Osobní automobil byl zaparkován před rodinným domem a nehrozilo žádné rozšíření požáru. Požár se podařilo hasičům dostat pod kontrolu ve 3.27 hodin a zcela zlikvidovat ve 3.34 hodin. I přes okamžitý zásah hasičů plameny stačily poničit kompletně celý automobil. Vyšetřovatel hasičů ihned započal s vyšetřováním co požár způsobilo. Dle slov vyšetřovatele požár způsobila technická závada na elektroinstalaci. Škoda je předběžně stanovena na 300 tisíc korun.

por. Vendula Horáková
tisková mluvčí
HZS Pardubického kraje

